

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV**

Evidenčné číslo: 19100/B/2012/1398877547

**EGYPTSKÁ REVOLÚCIA A JEJ VPLYV NA
POLITICKÝ A EKONOMICKÝ VÝVOJ
EGYPTA**

Bakalárska práca

2012

Matej Kubriczký

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV**

**EGYPTSKÁ REVOLÚCIA A JEJ VPLYV NA
POLITICKÝ A EKONOMICKÝ VÝVOJ
EGYPTA**

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy
Študijný odbor: 6221 7 00 - Medzinárodné ekonomické vzťahy
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov
a hospodárskej diplomacie FMV
Vedúci záverečnej práce: Ing. Viliam Pajtinka

Bratislava 2012

Matej Kubriczký

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

Pod'akovanie

Rád by som sa pod'akoval vedúcemu záverečnej práce Ing. Viliamovi Pajtinkovi za cenné rady a pripomienky pri písaní bakalárskej práce.

Abstrakt

KUBRICZKÝ, Matej: *Egyptská revolúcia a jej vplyv na politický a ekonomický vývoj Egypta*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Vilam Pajtinka. – Bratislava: FMV EU, 2012, 70s.

Cieľom záverečnej práce je skompletizovať informácie o historickom vývoji egyptskej spoločnosti, vedúcom k revolúcii v roku 2011, rozobrať jej priebeh a vplyv na ďalší vývoj krajiny. Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje 5 príloh. Prvá kapitola je venovaná historickému vývoju Egypta od vzniku Egyptskej republiky v päťdesiatych rokoch 20. storočia po vládu Husního Mubaraka a začiatok revolúcie, ktorej cieľom bolo zvrhnutie prezidenta, ako aj jeho režimu. V ďalšej časti sa analyzuje priebeh Revolúcie 25. januára a jej priamy dopad na ekonomický, politický aj sociálny stav krajiny. Záverečná kapitola sa zaoberá vplyvom revolúcie na politický a ekonomický vývoj krajiny so zreteľom na parlamentné a prezidentské voľby a na vytváranie podmienok na hospodársky rast krajiny. Výsledkom riešenia danej problematiky je sumarizácia dostupných informácií modernej egyptskej histórie po súčasnosť a podanie uceleného obrazu revolučných udalostí a ich vplyvu na politický a ekonomický vývoj Egypta.

Kľúčové slová: Egyptská revolúcia. Mubarak. Moderný Egypt. Politický vývoj Egypta. Ekonomický vývoj Egypta.

Abstract

KUBRICZKÝ, Matej: *Egyptian revolution and its impact on political and economic development of Egypt*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Economic Relations and Economic Diplomacy. – Tutor: Ing. Vilam Pajtinka. – Bratislava: FMV EU, 2012, 70s.

The aim of this bachelor thesis is to summarize the knowledge of the historical development of Egyptian society leading to the revolution in 2011, and to analyse its impact further on the country development. The thesis is divided into three chapters and includes 5 annexes. The first chapter is devoted to historical process of Egypt since the formation of the Republic of Egypt in the nineteen fifties until the reign of Hosni Mubarak and the start of the revolution, which was aimed to overthrow the president and his regime. The next part analyses the process of 25th January Revolution and its direct consequences on economic, political and social situation in the country. The final chapter deals with impacts of the revolution on the economic and political development of the country in regard to the parliamentary and presidential elections, and the creation of conditions for its economic growth. The result of solving the issue of this thesis is to summarize the available information concerning the modern Egyptian history until present, and to interpret a complex view of revolutionary events and their effect on political and economic reform of Egypt.

Keywords: Egyptian Revolution. Mubarak. Modern Egypt. Political development of Egypt. Economical development of Egypt.

Obsah

Úvod	9
1 Moderný Egypt	11
1.1 Egyptská republika.....	11
1.2 Zjednotená arabská republika	12
1.3 Egyptská arabská republika	13
1.4 Egyptská arabská republika pod vládou Husního Mubaraka.....	15
1.4.1 Prozápadná politika Egypta	15
1.4.2 Egypt po voľbách v roku 2005	17
2 Egyptská revolúcia.....	19
2.1 Vypuknutie revolúcie.....	19
2.2 Chronológia revolučných dní.....	21
2.3 Mubarakove odstúpenie	37
3 Egypt po revolúcii	38
3.1 Politický vývoj	38
3.1.1 Parlamentné voľby.....	42
3.1.2 Prezidentské voľby	44
3.2 Ekonomický vývoj	45
Záver	49
Zoznam použitej literatúry	50
Prílohy	67

Zoznam skratiek

ASÚ	Arabská socialistická únia
EAR	Egyptská arabská republika
EGP	egyptská libra
ERRV	Egyptská revolučná rada pre velenie
EÚ	Európska únia
KBSE	Konferencia o bezpečnosti a spolupráci v Európe
LAŠ	Liga arabských štátov
MMF	Medzinárodný menový fond
NDS	Národná demokratická strana
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OOP	Organizácia za oslobodenie Palestíny
OSN	Organizácia spojených národov
PZI	Priame zahraničné investície
SSIS	State security and investigate service (Štátna bezpečnostná a investigatívna služba)
USA	Spojené štáty americké
USD	americký dolár
VROS	Vrchná rada ozbrojených síl
ZAR	Zjednotená arabská republika
ZSSR	Zväz sovietskych socialistických republík

Úvod

Začiatok druhej dekády tretieho tisícročia bol príznačný pre boj za demokraciu v oblasti Blízkeho východu a severnej Afriky. Prví začali o svoju lepšiu budúcnosť bojovať Tunisia a nespokojnosť arabských národov sa rýchlo rozšírila i do ďalších krajín. Egypt ako jedna z najväčších ekonomík tohto regiónu predstavoval vzor v zmene myslenia arabského sveta, čo znamenalo šok jednak pre vnútornú politiku krajiny, ale aj pre svet. Egyptský ľud ukázal, že nesúhlasí s autokratickým režimom, ktorý bol súčasťou jeho života už celé dekády, a žiadal demokratický systém viacerých strán, podieľajúcich sa na vláde v štáte. Nepotreboval ideológiu, ani politickú, ani náboženskú, jednoducho sa ľudia všetkých vrstiev zhromaždili na uliciach a námestiach veľkých miest a nechceli sa zastaviť, dokým neodstúpi prezident a nepadne jeho režim, aby dosiahli sociálnu spravodlivosť, vyššiu zamestnanosť, lepšie podmienky života vo svojej krajine. Ako to už chodí, tí, čo užívajú moc, privilégia a vplyv, sa akejkolvek zmene bránia, čo môže pokojný začiatok revolúcie zmeniť na dlhý a krvavý boj pre všetky zúčastnené strany. Neskôr optimistický výsledok revolúcie narazil na iný problém. Bez jej ideologického vedenia si nikto nebol istý, aký má byť ďalší vývoj krajiny, kam má smerovať. Rovnako v politickom živote, ako aj ekonomickom živote, vo vnútri krajiny aj vo vzťahu k zahraničiu.

Práve toto všetko sa stalo podnetom pre zdokumentovanie udalostí Revolúcie 25. januára a jej dopadu na sociálny, politický aj ekonomický život jednotlivcov i na celý národ. Nemenej dôležitým sa stal jej vplyv na nasledujúci vývoj Egypta, ktorý bol dlho riadený autokratickým režimom a zrazu sa ocitol na ceste k demokracii, slobodnému trhu, otvorenosti voči zahraničiu. To sú znaky, vytvárajúce z neho unikát spomedzi krajín Blízkeho východu a severnej Afriky, čo ho predurčuje stať sa vzorom modernej arabskej krajiny tretieho milénia. A celá spomínaná problematika sa stala cieľom tejto bakalárskej práce: zobrazit' historický vývoj krajiny pod jej dlhodobou nedemokratickou vládou, ako aj iné podmienky, či už politického alebo ekonomického charakteru, vedúce k vypuknutiu revolúcie. Ďalej sa venovať jej priebehu, vyvrcholeniu a udalostiam nasledujúcim bezprostredne po jej skončení až po súčasný vývoj.

Snaha pri tomto výskume bola predovšetkým vychádzať z čo možno najnovších a najaktuálnejších informácií, preto boli použité predovšetkým internetové zdroje. Druhým dôvodom pre túto voľbu bola neucelenosť doterajších informácií o revolúcií, najmä o porevolučnom vývoji Egypta. Vzhľadom k tomu bola použitá analyticko-syntetická

vedecká metóda na zber a využitie zdrojov o udalostiach roka 2011 a začiatku roka 2012 a logicko-historická metóda na analýzu egyptského politického a ekonomického života od päťdesiatych rokov 20. storočia po súčasnosť. Induktívno-deduktívna metóda pomohla pri zjednocovaní informácií z viacerých zdrojov, respektíve pri vyvodzovaní konkrétnejších záverov zo všeobecných informácií. Metódou komparácie sme sa snažili porovnať jednak minulý stav so súčasným, ako aj vývoj politický s ekonomickým.

Situáciu v Egypte z dôvodu vážnosti jeho zmien sledujú mnohé svetové authority, udalosti monitorujú média presahujúce lokálny charakter, ako New York Times, BBC, CNN, al-Džazíra, al-Ahram, The Guardian, Reuters a iné. Je to však zaujímavá téma pre arabistov celého sveta, ako napríklad Jeremy Sharp, Jean-Pierre Filiu, Steven Cook, Ashraf Khalil, Warigia Bowman, Štěpán Macháček, Miloš Mendel a na Slovensku sa Blízkym východom zaoberajú doc. Karol Sorby, Karol Sorby ml., prof. Ján Pauliny, či Jaroslav Drobný.

1 Moderný Egypt

Egypt vstúpil do 20. storočia ešte ako súčasť Osmanskej ríše, ktorá bola jednou z najmocnejších v oblasti Stredozemného mora. Pri páde Osmanskej ríše sa v roku 1914 oficiálne stala de facto britským protektorátom. Avšak už v roku 1906 došlo k incidentu Deneshawai medzi Egypťanmi a britskými vojakmi, ktorý viedol k prvej egyptskej revolúcii 20. storočia¹ a Egypt sa tak stal nezávislým podpísaním jednostrannej Deklarácie o nezávislosti Egypta anglickým parlamentom 28. februára 1922.² Egyptské kráľovstvo však stále zostávalo pod vplyvom Britského impéria, ktorému sa vymanili v roku 1952 druhou modernou egyptskou revolúciou³, čomu z časti napomohol aj vznik Ligy arabských štátov (LAŠ) 22. marca 1945.⁴

1.1 Egyptská republika

Dňa 23. júla 1952 sa začala revolúcia za úplnú samostatnosť Egypta.⁵ Trvala takmer rok a viedla k vyhláseniu republiky dňa 18. júna 1953.⁶ Ambície postaviť sa na jej čelo mal Džamal Abd an-Násir, vodca revolučného hnutia Slobodní dôstojníci, ale jeho vek 35 rokov by mohol vyvolať vo verejnosti dojem, že je mladý a neskúsený. Preto sa rozhodli dosadiť na funkciu vyššie postaveného dôstojníka Muhammada Naguiba, generála sympatizujúceho s ideológiou hnutia, rovnako jedného z primárnych vodcov revolúcie.⁷

Tento stav však nezotrval dlho. Muhammad Naguib sa v krajine začal tešiť popularite, s ktorej rastom túžil aj po reálnom vplyve na vládnutí. Boj o moc ale prehral a jednotky lojálne Násirovi ho vo februári 1954 zajali. Slobodní dôstojníci, ktorí sa premenovali na Egyptskú revolučnú radu pre velenie (ERRV) menovali Násira za premiéra krajiny a Naguiba zbavili funkcie. Odpoveďou ľudu boli rozsiahle občianske protesty za znovu dosadenie Naguiba do jeho funkcie. Výsledkom bolo rozhodnutie ERRV

¹ Jankowski, J. P.: *Egypt: A Short History*. 2000. s.111

² Blaustein, A.: *Independence documents of the world, Zväzok 1*. 1977. s.204

³ CIA: *The World fact book: Africa: Egypt*. [cit. 2011-12-12]. Dostupné na internete: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>>

⁴ The Avalon Project: *Pact of the League of Arab States, March 22, 1945*. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <http://avalon.law.yale.edu/20th_century/arableag.asp>

⁵ Tento deň je dnes štátnym sviatkom.

⁶ Britské vojenské jednotky opustili Egypt až 18. júna 1956.

⁷ Tignor, R. L.: *Egypt: A Short History*. 2010. s.259

o prepustení a navrátení prezidentskej pozície bývalému generálovi do slobodných volieb, s ktorým musel súhlasiť aj Násir. Ten naďalej zastával funkciu premiéra.⁸

V nasledujúcom období začala popularita Džamala Násira stúpať, čomu výrazne dopomohol aj arabský nacionalizmus. V roku 1956 bola skoncipovaná nová egyptská ústava, obsahujúca zavedenie vlády jednej strany, ktorá by vybrala kandidáta na prezidenta. Jeho by následne schválil hlas ľudu. V júni bolo takto vyhlásené meno Džamala Násira pre verejné referendum a zároveň schválené zdruvujúcou väčšinou.⁹ Svoje postavenie umocnil ešte znárodnením Suezského prieplavu 3 dni po jeho menovaní za prezidenta.¹⁰ Rovnako dôležitou stránkou jeho politiky bolo spojenectvo so sovietskym blokom v studenej vojne a odmietane kooperácie so Západom.¹¹

1.2 Zjednotená arabská republika

Začiatkom roku 1957 sa Sýria, ktorej Egypt vojensky pomáhal proti Turecku, začala stávať sovietskym satelitom. Moc komunistickej strany bola značná pre jej výbornú organizovanosť a sympatizoval s ňou aj sýrsky veliteľ vojenských jednotiek Afif Bizri. Džamal Abd an-Násir považoval túto záležitosť za hrozbu a chcel komunistickej vláde v Sýrii zabrániť,¹² čo sa však zdalo možné iba vytvorením politickej únie ako naznačovala prvá sýrska delegácia.¹³ To by ale podľa odhadov trvalo najmenej päť rokov. 11. januára 1958 Afif Bizri ako veliteľ druhej delegácie odrádzal od sýrsko-egyptskej jednoty. O niekoľko dní dorazil sýrsky minister zahraničných vecí Bitar s cieľom rokovať o egyptsko-sýrskej federácii, ale nakoniec sa zhodli na plnej únii.¹⁴ Tieto udalosti viedli k vytvoreniu spoločného štátu Zjednotenej arabskej republiky (ZAR). ZAR mala ale krátke trvanie, pretože Násir si pre snahu o centralizáciu a stratu kontroly nad dianím v Sýrii

⁸ Aburish, S. K.: *Násir, the Last Arab*. 2004. s.49

⁹ Jankowski, J. P.: *Násir's Egypt, Arab nationalism, and the United Arab Republic*. 2002. s.66

¹⁰ BBC News: *1956: Egypt seizes Suez Canal*. [cit. 2011-12-12]. Dostupné na internete: <http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/july/26/newsid_2701000/2701603.stm>

¹¹ Dekmejian, R. H.: *Egypt under Nasir: a study in political dynamics*. 1971. s. 43

Prvotným popudom obrátiť sa na sovietsky blok bolo nedohodnutie výhodných podmienok pre nákup vojenského vybavenia so západnými krajinami. V rámci východného bloku boli uzavreté dokopy 4 dohody o dodávkach zbraní s Československom. Gombár, E.: *Československo a Egypt v letech 1920–1970*. [cit. 2011-12-12]. Dostupné na internete: <<http://www.czech-arab.org/bulletin/26.pdf>> s.11

¹² Sorby, K. R.: Panarabské hnutie na vrchole: vznik Zjednotenej arabskej republiky. 2008. In: *História*. s.17

¹³ Aburish, S. K.: *Násir, the Last Arab*. 2004. s.150

¹⁴ Poded, E.: *The decline of Arab unity*. 1999. s.43

nevšimol nepokoje ozbrojených síl a skupina dôstojníkov sa 28. septembra 1961 postavila proti režimu a vyhlásila nezávislosť Sýrie od ZAR.¹⁵

V 60-tych rokoch zvolil Násir politiku modernizácie a svoje reformy mieril na školstvo, napr. povolil školy spoločne pre mužov i ženy, či predstavil evolúciu ako akceptovateľný predmet diskusie, a na právny systém, čo predstavovalo spojenie náboženských súdov s civilnými. Ako „všearabský vodca“ kritizoval nejednotnosť arabských národov. Postavil sa za vytvorenie Organizácie za oslobodenie Palestíny (OOP), organizácie založenej na summite LAŠ v roku 1964, ktorá mala bojovať za nezávislosť Palestíny na území bývalého britského mandátu v Palestíne.

V druhej polovici 60-tych rokov 20. stor. si Násir po znovuzvolení na ďalších 6 rokov upevnil svoju pozíciu zakázaním konkurenčných politických strán a zadržaním ideologického vodcu Moslimského bratstva Sajjída Qutba. Tento však vo väzení napísal knihu, v ktorej popisoval Nasíra ako reprezentanta novej doby ignorancie, na základe čoho čelil skonštruovanému obvineniu za konšpiráciu za účelom vraždy egyptského prezidenta a bol popravený. Po tomto akte odsúdilo Moslimské bratstvo Násira na trest smrti.

Začiatkom roku 1967 bol Násir varovaný viceprezidentom Anwarom as-Sadátom, ktorý navštívil sovietskeho premiéra, o plánovaní vojenských akcií Izraela proti Sýrii. V apríli toho roku ho kráľ Husajn varoval, aby sa nedal zatahnuť do vojenského konfliktu, avšak zároveň Sýria, Saudská Arábia a OOP žiadali vojenskú pomoc. Arabské štáty ale tzv. Šesťdennú vojnu prehrali s obrovskými stratami, pričom Egypt uzatvoril Suezský prielav, ktorý sa stal hranicou s Izraelom okupovaným Sinajom. Prielav ostal uzatvorený až do roku 1975.¹⁶

1.3 Egyptská arabská republika

Násir zomrel v úrade dňa 28. septembra 1970 následkom infarktu. Na jeho miesto nastúpil viceprezident Anwar as-Sadát 15. októbra. Mnohými bol považovaný za „poskoka“ bývalého prezidenta, no situácia sa zmenila niekoľko dní po jeho zvolení, keď na miesto viceprezidenta vymenoval Aliho Sabriho, vodcu Arabskej socialistickej únie (ASÚ), založenej Násirom roku 1962, ktorá predstavovala hrozbu pre Sadáta. Keďže

¹⁵ Podeh, E.: *The decline of Arab unity*. 1999. s.148

¹⁶ Aburish, S. K.: *Násir, the Last Arab*. 2004. s.204 - 262

predseda ich strany stál na tak vysokom poste, nepokúšali sa zvrhnúť Sadátov režim. Avšak po Sabriho vymenovaní Sadát jeho rady ignoroval.

Nový prezident krajinu prevzal v zlom stave. Násir vytvoril v Egypte de facto sociálny štát, kde väčšina majetkov a podnikov bola vo verejnom vlastníctve, hospodárstvo voči vonkajšiemu svetu uzavreté a zadlžené. Sadát začal konať rýchlo: zem vrátil ľudu, privátnemu sektoru, zotavoval krajinu z šesťdennej vojny, rozpustil ASÚ a vyhlásil, že prezident bude volený len raz na šesť rokov, čím zahnal obavy ľudu, že by sa chcel stať diktátorom. Bolo však potrebné riešiť i otázku Izraela a zabraného územia Sinaj, no na úspešnú vojnu nemal Egypt žiadnych spojencov, okrem ZSSR, ktorý ale sledoval predovšetkým svoje vlastné záujmy na Blízkom východe.¹⁷ Ich pomoc ani nechcel prijať, lebo ako sám povedal vo svojom denníku: „...*tento boj je môj boj, nie je to sovietsky boj, ako Izraeliti hovoria Američanom, že ich boj je aj americký boj, nie. Tu je to môj boj, s mojimi vojakmi a mojimi dôstojníkmi, nie sovietskymi radcami.*“¹⁸

2. septembra 1971 spravil ďalší z významných krokov – ZAR sa stala Egyptskou arabskou republikou (EAR). Roku 1973 sa Sadát spojil so Sýriou a spolu napadli izraelské jednotky okupujúce Sinaj. Tento konflikt, známy ako Jomkipurská vojna alebo Októbrová vojna, bol prvý v histórii, kedy arabské štáty mali čiastočnú prevahu nad Izraelom a zabrali časť jeho územia.¹⁹

Sadát svoju politiku obrátil zo spojenectva so ZSSR na USA, čo hralo dôležitú rolu pre Infitah – tzv. „politiku otvorených dverí“ pre súkromné investície v Egypte. Táto mala znamenať práve hlavnú časť Sadátovho programu na oživenie krajiny. Povolil tak Moslimskému bratstvu vrátiť sa z ich Násirom vynúteného vyhnanstva v Saudskej Arábii, ktorého niektorí členovia zbohatli a tvorili potenciál pre investície, rovnako stúpencom hnutia, ktorý boli Násirom uväznení, bola udelená amnestia. Tento proces sa dal do pohybu roku 1975.²⁰

Spojenectvo s USA neskôr napomohlo aj k uzavretiu mieru medzi Egyptom a Izraelom. Spojené štáty sa stali sprostredkovateľom pri mierových dohodách z Camp Davidu (1978) a hostiteľom podpísania Egyptsko-izraelskej mierovej zmluvy vo Washingtone DC dňa 26. marca 1979 prezidentom Sadátom a izraelským predsedom vlády

¹⁷ Alagna, M.: *Anwar Sadat*. 2004. s.62-67

¹⁸ Israeli, R.: *The Public Diary of President Sadat: The Road to War - October 1970-October 1973*. 1978. s.18

¹⁹ History World: *History of Egypt*. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <<http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?groupid=275&HistoryID=aa28>rack=pthc>> Išlo o zabranie časti Sinaja, hoci pôvodne bol zámer vrátiť sa k hraniciam z roku 1967.

²⁰ Kepel, G.: *Jihad: the trail of political Islam*. 2006. s.83

Menachemom Beginom,²¹ za ktorú obaja predstavitelia štátov získali Nobelovu cenu za mier.²²

Zmluva bola medzi arabskými krajinami vnímaná kontroverzne a egyptský prezident si vytvoril mnoho nepriateľov, jeho krajinu vylúčili z LAŠ. Odporcov mal predovšetkým v radoch moslimských fundamentalistov, čo vyústilo do atentátu dňa 6. októbra 1981, kedy bol zastrelený počas slávnostného sprievodu ku dňu osláv prekročenia Suezského prielavu v Októbrovej vojne. Spolu s ním prišlo o život ďalších 11 predstaviteľov štátov a medzinárodných organizácií, 28 ľudí bolo zranených, medzi nimi aj viceprezident Husní Mubarak. O tejto vražde sa ešte stále vedú diskusie, či nebola naplánovaná aj niekým z vyšších kruhov, pretože ochranné jednotky nemali ostré náboje.²³ Atentátnici boli chytení, odsúdení a nakoniec popravení dňa 15. apríla 1982.²⁴

1.4 Egyptská arabská republika pod vládou Husního Mubaraka

Po úspešnom atentáte na Sádáta viedol štát predseda parlamentu Sufi Abu Taleb.²⁵ Ten však zotrval pri moci len 8 dní, pretože 14. októbra prevzal prezidentský úrad a rovnako predsednícke kreslo Národnej demokratickej strany (NDS) bývalý viceprezident. Mubarak sa stal najdlhšie vládnucou osobnosťou moderného Egypta (hneď po Muhammadovi Ali Pašovi), z dôvodu čoho bol medzi ľuďmi nazývaný moderný faraón.²⁶

1.4.1 Prozápadná politika Egypta

Napriek tomu, že oficiálnym štátnym zriadením bola parlamentná demokracia, jeho vládnutie bolo skôr diktátorské. Jeho znovuzvolenia do funkcie v rokoch 1987, 1993 a 1999 boli podložené referendumami, ktoré však – rovnako ako i mnohé iné referendá

²¹ Israel Ministry of Foreign Affairs: *Israel-Egypt Peace Treaty*. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <<http://www.mfa.gov.il/MFA/Peace+Process/Guide+to+the+Peace+Process/Israel-Egypt+Peace+Treaty.htm>>

²² Nobel Prize: *The Nobel Peace Prize 1978*. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/1978/al-sadat-lecture.html>

²³ Tignor R. L.: *Egypt: A Short History*. 2010. s.280

²⁴ The Glasgow Herald: Sadat assassins are executed. 1982. In: *The Glasgow Herald*. s.4

²⁵ Reuters: *Former acting president of Egypt dies in Malaysia*. [cit. 2012-02-11]. Dostupné na internete: <<http://in.reuters.com/article/2008/02/21/idINIndia-32078520080221>>

²⁶ The New York Times: *Hosni Mubarak*. [cit. 2012-02-11]. Dostupné na internete: <http://topics.nytimes.com/top/reference/timestopics/people/m/hosni_mubarak/index.html>

v Egypte v minulosti – vyvolávali pochybnosti o relevantnosti ich výsledkov, vzhľadom na to, že v prospech danej veci hlasovalo spravidla vyše 90 % účastníkov referenda.²⁷

Mubarak zabezpečil opätovné prijatie Egypta, ktorý bol jediným vylúčeným štátom do roku 2011, kedy bolo suspendované členstvo Líbye pre jej občiansku vojnu, do Ligy arabských štátov v roku 1989 a tak aj presun jej sídla na pôvodné miesto, do Káhiry.²⁸ Za jeho úspech by sa dalo považovať zapojenie sa do druhej vojny o Perzský záliv, známej aj ako Operácia púštna búrka. Keď Spojené štáty hľadali spojenca na vytlačenie irackých vojenských síl z kuvajtského územia, odpoveď Egypta bola rýchla. Odmenou USA a štátov Perzského zálivu bolo odpustenie skoro 20-miliardového dlhu.²⁹

Mubarak sa snažil o kompromis medzi politikami jeho predchodcov Násira a Sadáta. Chcel si vybudovať reputáciu štátnika snažiaceho sa o zlepšenie medzinárodných vzťahov. Zúčastnil sa vyjednávaniu v Camp Davide, čo stmelilo jeho vzťahy so Spojenými štátmi. Pre USA bol zase Egypt kľúčovým spojencom pre usmerňovanie izraelsko-palestínskeho konfliktu. Rovnako, ako jeho predchodcov, mu prozápadná politika vytvárala nepriateľov medzi islamistickými extrémistami, ale prežil všetky pokusy o vraždu, ktorých bolo najmenej 6.³⁰ Členovia najväčšej opozičnej skupiny, Moslimského bratstva, boli často uväznení, pričom mučenie bolo obvyklým javom. Aj napriek pravidelnej kritike zo strany skupín za ľudské práva bola jeho monopolistická politika krajanmi prijímaná pomerne pozitívne, pretože v Egypte vládla stabilita a hospodársky rozvoj.³¹

V roku 2003 vyslovil nesúhlas s americkou inváziou na Irak. Argumentoval tým, že je potrebné najprv ukončiť izraelsko-palestínsky konflikt. Za ďalší dôvod považoval možné konzekvencie výsledku vojny, ak sa vôbec skončí: „Namiesto toho, aby sme mali jedného [Usámu] bin Ládina, budeme mať 100 bin Ládinov.“³² Avšak stiahnutie jednotiek nepovažoval za správne, pretože by to mohlo vyvolať chaos. Vtedajšiu situáciu dával za

²⁷ Osman, A. Z.: *Referendums: Can a tactic of Egypt's dictators become a tool for democracy?* [cit. 2012-02-11]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/362844>>

Najbizarnejšie vyznievajú dve Násirove referendá, kde za hlasovalo 99,99 %.

²⁸ BBC News: *Egypt profile*. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13313370>>

²⁹ The Economist: *A survey of Egypt: The IMF's model pupil*. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <http://www.economist.com/node/319594/print?story_id=319594>

³⁰ Najnebezpečnejší atentát sa stal v roku 1995, keď sa zúčastňoval Afrického summitu v Addis Abeba a napadli ho v jeho limuzíne.

³¹ BBC News: *Egypt's Mubarak: End of the great survivor*. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-12416154>>

³² CNN: *Mubarak warns of '100 bin Ladens'*. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <<http://edition.cnn.com/2003/WORLD/meast/03/31/iraq.egypt.mubarak.reut/>>

vinu samotnému Saddámovi Husajnovi: „Ak by bol Saddám býval viac čestný, nič z tohto by sa nebolo stalo.“³³

1.4.2 Egypt po voľbách v roku 2005

Voľby v roku 2005 boli pre Egypt výnimočnými, pretože boli prvé, pri ktorých sa nevolilo v referende o jednom kandidátovi. Volebným zákonom sa pripustilo, aby sa o funkciu hlavy štátu uchádzali viacerí kandidáti v priamych a demokratických konkurenčných voľbách.³⁴ Napriek tomu Moslimskému bratstvu bolo zakázané zúčastniť sa volieb³⁵ a Mubarak mal oproti ostatným kandidátom niekoľko výhod: známe meno, faktický monopol nad štátom, elektronické a tlačené médiá.³⁶

Volebná kampaň sa odštartovala 19. júla 2005.³⁷ O úrad prezidenta sa uchádzalo 10 kandidátov, pričom ich programy sa v mnohom nelíšili. 9. septembra bol zvolený za prezidenta Husní Mubarak so 72 %-ami odovzdaných platných hlasov. Opoziční odporcovia požadovali opakovať voľby s odvolaním sa na údajné porušenie pravidiel, ktoré prezentoval Ajmán Núr, napriek tomu Ústredná volebná komisia voľby vyhlásila za platné a Ajmán Núr bol 24. decembra³⁸ odsúdený za falšovanie podpisov na registráciu jeho strany Ghad na 5 rokov väzenia.³⁹

Svet však rovnako vnímal egyptské voľby ako nespĺňajúce medzinárodne uznávané štandardy spravodlivosti, ale podľa predsedu KBSE senátora Sama Brownbacka sa už len povolením participácie opozície vo voľbách otvorila cesta skutočnej demokracii, pokiaľ bude režim pokračovať na tejto dlhej ceste.⁴⁰ No egyptské hnutie Kifaya⁴¹ reagovalo práve na nespravodlivosť a len čo sa Mubarak snažil si opäť upevniť moc, spustilo vlnu protestov proti jeho vláde.

³³ USA Today: *Egypt: U.S. withdrawal would hurt Iraq*. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <http://www.usatoday.com/news/world/iraq/2006-04-09-egypt-comments_x.htm>

³⁴ V tejto snahe možno vidieť aj záujem USA rozšíriť demokratizáciu v Egypte.

³⁵ Moslimské bratstvo navrhlo svojich kandidátov ako nezávislých.

³⁶ Bornayová, D.: Prezidentské voľby v Egypte v roku 2005. 2005. In: *Politické vedy*. s.86

³⁷ Každý kandidát si zvolil grafickú ikonu, ktorá ho výstižne charakterizovala, vzhľadom na skutočnosť, že v Egypte je prevažná väčšina obyvateľov vidieka negramotná.

³⁸ Egypt's Transition: *Al-Ghad (Tomorrow Party)*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://egyptelections.carnegieendowment.org/2011/09/20/al-ghad-tomorrow-party>>

³⁹ Rediff News: *Mubarak: From popular President to hated dictator*. [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete: <<http://www.rediff.com/news/slide-show/slide-show-1-mubarak-from-popular-president-to-hated-dictator/20110210.htm>>

⁴⁰ Global security: *Egypt – Elections Under Mubarak 2000-2010*. [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete: <<http://www.globalsecurity.org/military/world/egypt/politics-2000-2010.htm>>

⁴¹ Kifaya znamená v preklade dosť. Egyptské hnutie za zmenu

V marci roku 2007 preto prezident predstavil nové pozmeňujúce návrhy ústavy, ktoré mali posilniť jeho moc a zároveň zakázať politické strany založené na rase, etnicite alebo náboženskom vyznaní. Návrhy boli napriek opozičnej snahe o bojkot schválené v referende 75,9 %-ami občanov.

V parlamentných voľbách v roku 2010 vyhrala 6. decembra Mubarakova NDS, čím si zaistila väčšinu miest v Ľudovom zhromaždení⁴² a rovnako dominovala lokálnym správam, masmédiám, kontrolovala vznik nových politických strán i súkromných organizácií. Nezávislí poslanci nominovaní Moslimským bratstvom voľby prehrali a nezískali ani jediné kreslo.

Hoci sa v krajine nenastolila skutočná demokracia, ekonomický vývoj bol po voľbách uspokojujúci. Do vypuknutia krízy hospodárstvo rástlo (viď Príloha 1, Príloha 2). Dôsledky krízy boli však rozsiahle a ekonomický rast Egypta sa v roku 2009 spomalil na 4,6 %. Vláda sa fiškálnymi zásahmi pokúsila ekonomiku oživiť, ale ekonomický rast zvýšila len na 5,3 % v roku 2010 a miera nezamestnanosti sa držala na vysokej úrovni 9,7 %.⁴³

⁴² Nezávislá koalícia pre pozorovanie volieb (The Independent Coalition for Elections' Observation) prehlásila, že zneuctenie hlasovania, vrátane falšovania, vyvoláva vážne otázky o legitimité nového parlamentu. Premiér Ahmed Nazif napriek tomu popisuje proces ako „najlepší v histórii egyptských volieb“.

⁴³ Theodora: *Egypt economy 2011, CIA World Factbook*. [cit. 2012-02-27]. Dostupné na internete: <http://www.theodora.com/wfbcurrent/egypt/egypt_economy.html>

2 Egyptská revolúcia

25. januára 2011 pochodovali v doobedňajších hodinách demonštranti ulicou Gameat El Dewal Al Arabeya. To bol začiatok modernej revolúcie predznamenávajúcej prevrat v arabskom svete, jeho priblíženiu spoločnosti 21. storočia. Odpovede nespokojných národov na nedostačujúce procesy demokratizácie v ich krajinách sa prelievali medzi arabskými štátmi a v Egypte sa mladí ľudia postavili proti takmer 30-ročnému Mubarakovmu režimu ako aj 50-ročnému čiastočne vojenskému zriadeniu, no rovnako za zníženie chudoby, cien a nezamestnanosti⁴⁴. Egyptská revolúcia, nazývaná aj Biela revolúcia,⁴⁵ Lotosová revolúcia⁴⁶, alebo Revolúcia 25. januára⁴⁷, trvala 18 dní a skončila sa odstúpením prezidenta z funkcie a odovzdaním právomocí armáde dňa 11. februára 2011.⁴⁸

2.1 Vypuknutie revolúcie

Egyptská revolúcia by sa dala nazvať aj „Facebookovou“ revolúciou, respektíve revolúciou, ktorá vznikla vďaka využitiu moderných informačných technológií. Egyptskí mladí ľudia sa zorganizovali prostredníctvom sociálnych sietí Facebook a Twitter.

V júni 2010 krátko po zavraždení muža z Alexandrie políciou vznikla na jeho pamiatku na stránke facebook.com skupina „My všetci sme Chálid Saíd“, založená osobou registrovanou pod pseudonymom. Saíd nebol politicky angažovaný, nebol skutočnou hrozbou, iba na svojom osobnom blogu zdieľal video, na ktorom sa príslušníci polície delia o drogy z razine. Toto ukázalo egyptskému ľudu, že nedemokratický a policajný režim sa priamo dotýka každého. Stránka sa onedlho stala centrom pre informácie o policajnej brutalite, menách policajtov, ich fotkách, videách. Skupina organizovala demonštrácie na

⁴⁴ Zaujímavosti: *Nepokoje a revolúcia v Egypte odštartovali 25. januára*. [cit. 2012-02-27]. Dostupné na internete: <<http://zaujímavosti.net/zo-sveta/nepokoje-a-revolucia-v-egypte-odstartovali-25-januara/>>

⁴⁵ Gulf Daily News: *Investors See White Revolution in Egypt*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.gulf-daily-news.com/NewsDetails.aspx?storyid=299386>>

⁴⁶ CNN: *Egyptian-American leaders call for U.S. support of 'Lotus Revolution'*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <http://articles.cnn.com/2011-01-28/world/egypt.press.club_1_saad-eddin-ibrahim-egyptian-american-egyptian-people?_s=PM:WORLD>

⁴⁷ Gad, E.: *January 25 Revolution: Religion is for God, Egypt for Egyptians*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://english.ahram.org.eg/NewsContentP/4/6928/Opinion/January--Revolution-Religion-is-for-God,-Egypt-for.aspx>>

⁴⁸ Webnoviny: *Husní Mubarak odstúpil. Ľudia zvrhli prezidenta*. [cit. 2012-02-27]. Dostupné na internete: <<http://www.webnoviny.sk/svet/husni-mubarak-odstupil-ludia-zvrhli-/300951-clanok.html>>

počet Saída a stala sa najaktívnejšou online skupinou za ľudské práva.⁴⁹ Pred blížiacimi sa parlamentnými voľbami sa stránka pripravovala povzbudiť svojich fanúšikov, aby zdokumentovali túto udalosť, o ktorej sa predpokladalo, že bude veľmi zmanipulovaná. V deň volieb však web padol. To bol moment, kedy sa Facebook „zaplietol“ do udalostí, ktoré neskôr vyvrcholili revolúciou.⁵⁰

Dôvodom pre blokovanie stránky bolo porušenie podmienok používania danej sociálnej siete.⁵¹ Každá osoba zaregistrovaná na Facebooku musí uviesť vo svojom profile pravé meno. „My všetci sme Chálid Saíd“ bola zo strachu pred konzekvenciami založená pod pseudonymom a táto skutočnosť bola nahlásená spoločnosti spravujúcej sieť. Jedinou možnosťou pre aktivistov ostalo dať stránku pod administráciu skutočnej osoby. Richard Allan, riaditeľ pre verejnú politiku Facebooku v Európe, povedal, že pre nich nie je podstatné, kto je tou reálnou osobou, pokiaľ sa jej profil javí ako originálny, ak takúto osobu ponúknu ako administrátora, stránka bude obnovená.⁵² Nadine Wahab, egyptská emigrantka žijúca v USA vo Washington, D.C., prepožičala svoje heslo riadiacemu pracovníkovi Google menom Wael Ghonim, ktorý sa neskôr „odmaskoval“ ako zakladateľ fanstránky.⁵³ „My všetci sme Chálid Saíd“ opäť otvorila priestor pre Egyptanov, aby vyjadrili svoje názory. Ghonim bol v stálom kontakte s predstaviteľmi Facebooku a žiadal ich, aby im poskytli ochranu osobných údajov. Tí však ustúpenie od svojich podmienok používania siete odmietli.⁵⁴

Začali sa plánovať demonštrácie na 25. januára, deň polície, ktorý je egyptským štátnym sviatkom. Každoročne v tento deň organizovalo mládežnícke Hnutie 6. apríla pochod na zosmiešnenie sviatku, tento rok však protesty mali nabráť nový smer pre

⁴⁹ Giglio, M.: „*We Are All Khaled Said*“: *Will the Revolution Come to Egypt?* [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.thedailybeast.com/articles/2011/01/22/we-are-all-khaled-said-will-the-revolution-come-to-egypt.html>>

V januári 2011 mala okolo 400 tisíc členov.

⁵⁰ Giglio, M.: *Middle East Uprising: Facebook's Secret Role in Egypt*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.thedailybeast.com/articles/2011/02/24/middle-east-uprising-facebooks-back-channel-diplomacy.html?cid=hp:mainpromo6>>

⁵¹ Podmienky používania siete Facebook sú dostupné len v siedmych jazykoch, arabčina medzi ne nepatrí.

⁵² Banks, E.: *How Facebook Supported the Egyptian Revolution*. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://mashable.com/2011/02/25/facebook-egypt/>>

⁵³ Giglio, M.: *Google Executive Wael Ghonim Admits He Was El Shaheed*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.thedailybeast.com/articles/2011/02/07/google-executive-wael-ghonim-admits-he-was-el-shaheed.html>>

Pred revolúciou a na jej začiatku vystupoval pod pseudonymom al-Šahíd.

⁵⁴ Preston, J.: *Facebook Officials Keep Quiet on Its Role in Revolts*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <http://www.nytimes.com/2011/02/15/business/media/15facebook.html?_r=1>

Sociálna sieť bola označovaná za platformu, ktorá predstavuje slobodu na internete a ktorá dopomohla demokracii v Egypte (a v Tunisku). Facebook sa však k týmto označeniam ani k role, ktorú zohral, nevyjadruje.

udalosti, ktoré sa odohrávali v Tunisku.⁵⁵ Avšak už týždeň pred ich začatím sa začali ozývať hlasy, odmietajúce čakať. Niekoľkí ľudia sa v blízkosti budovy parlamentu upálili, no boli vyhlásení za mentálne postihnutých, a to bol moment, kedy 26-ročná žena Asmaa Mahfouz, spoluzakladateľka Hnutia 6. apríl, napísala na Facebook, že zajtra ide na námestie Tahrír. Na druhý deň sa nazbieralo niekoľko ľudí na námestí, avšak boli umlčení príslušníkmi polície, ktorí síce s ich protestom súhlasili, ale demonštrácia nebola nahlásená.⁵⁶

2.2 Chronológia revolučných dní

V deň hnevu, ako protestujúci nazvali 25. január 2011, vyšlo približne 15 000 ľudí⁵⁷ do ulíc hlavného mesta Káhira a ďalšie tisíce v iných mestách Egypta, ako napr. Alexandria, Mansura, Tanta. Po niekoľkých hodinách relatívneho pokoja zasiahla na námestí Tahrír polícia, ktorá proti demonštrantom kričiacim „Dole s Mubarakom“ použila slzný plyn a vodné delá. Hodiny po začiatku protestov vydalo egyptské ministerstvo vnútra vyhlásenie, v ktorom obvinilo Moslimské bratstvo z podnecovania a šírenia nepokojov v krajine, to však napadnutie odmietalo. Hoci opozičná strana komunikovala s organizátormi, na riadení demonštrácií sa podieľali predovšetkým mládežnícke Hnutie 6. apríla a hnutie za ľudské práva „My všetci sme Chálid Saíd“. Večer vláda začala s cenzúrou a zablokovala Twitter.⁵⁸ Celková bilancia prvého dňa protestov bola podľa ministerstva vnútra 4 mŕtvi: traja demonštranti a jeden policajt.⁵⁹

Druhý deň posunul demonštrácie aj do Suez, kde sa demonštrantom podarilo zapáliť vládnu budovu. Suezské zdravotnícke centrá hlásili 55 zranených protestujúcich a 15 príslušníkov polície. Hovorilo sa o takmer 500 zadržaných osobách. Ďalší demonštrant a policajt zomreli v Káhire na následky zrážky ľudu s ozbrojenými silami.

⁵⁵ PBS: *April 6 Youth Movement*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/revolution-in-cairo/inside-april6-movement/>>

S mládežníckym Hnutím 6. apríla spolupracovalo aj Moslimské bratstvo.

⁵⁶ IBN Live: *Facebook post that sparked Egypt revolution*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://ibnlive.in.com/news/facebook-post-that-sparked-egypt-revolution/142328-2.html>>

⁵⁷ Webnoviny: *Chronológia: Egyptská burka nevole zmieta Mubarakovu moc*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.webnoviny.sk/svet/chronologia-egyptska-burka-nevole-z/295093-clanok.html>>

⁵⁸ PBS: *Day-to-Day Timeline – Jan. 25 – Revolution in Cairo*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/revolution-in-cairo/day-to-day/>>

⁵⁹ Al Jazeera English: *Timeline: Egypt's revolution*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/201112515334871490.html>>

Vláda odstavila televíziu al-Džazíra.⁶⁰ K situácii sa začali vyjadrovať predstavitelia svetovej politiky. Generálny tajomník LAŠ Amr Músa hovorí o nahnevanom a frustrovanom arabskom občianovi a Robert Gibbs, hovorca prezidenta Obamu, odkazuje egyptskej vláde demonštrovať svoju zodpovednosť voči ľudu uznaním ich všeobecných práv.

V tretí deň pokračujúcich protestov sa do Egypta vrátil bývalý šéf Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu Muhammad Baradej, tvár egyptskej revolúcie a nositeľ Nobelovej ceny za mier, ktorý povedal, že je pripravený „viest' prechod“, ak o to Egypt požiada. Medzitým zúrili demonštrácie vo viacerých mestách, v oblasti severného Sinaja bol zabitý ďalší človek, len 17-ročný chlapec. Protesty začali v niekoľkých mestách organizovať aj právnici. Vláda rázne zakročila absolútnym odstavením internetovej siete (viď Príloha 3). Všetci egyptskí poskytovatelia internetových služieb, podniky, banky, školy, ambasády, vládne úrady ostali bez spojenia s okolitým svetom, ktorý rovnako stratil prístup na egyptské webové stránky. Bez signálu ostali Link Egypt, Vodafone/Raya, Telecom Egypt, Etisalat Misr a ich zákazníci.⁶¹ Počas dňa stúpol odhadovaný počet zadržaných osôb na 850 – 1000 a oficiálny počet mŕtvych na 6, napriek tomu sa Egyptania nehodlali zastaviť a plánovali veľký celonárodný protest na 28. januára.

V piatok 28. januára, prvý víkendový deň,⁶² sa protesty mali začať až po obedňajších modlitbách. Krátko poobede stránka WikiLeaks zverejnila 46 diplomatických depeší, v ktorých dokumentujú neochotu Mubaraka prijať spoločenské a politické reformy. Dokazujú to správy amerických diplomatov pôsobiacich v severoafrickej krajine z roku 2009 a 2010. Podľa nich sa Mubarak ako "klasický egyptský zástanca sekularizmu" bojí reforiem, keďže tie by údajne mohli byť pozvánkou pre "nenávidených extrémistov, vrátane tých náboženských".⁶³

V poobedných hodinách začali prúdiť ľudia z mešít do ulíc, boli však hneď zastavovaní policajným zásahom. Do pol hodiny boli protesty masívne po celej krajine. V meste Mansoura údajne zaútočilo na budovu vládnucej NDS 40 000 ľudí strednej triedy,

⁶⁰ PBS: *Day-to-Day Timeline – Jan. 26 – Revolution in Cairo*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/revolution-in-cairo/day-to-day/jan-26.html>>

⁶¹ Cowie, J.: *Egypt Leaves the Internet*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.renesys.com/blog/2011/01/egypt-leaves-the-internet.shtml>>

⁶² Cowell, A.: *For Egypt, Fridays Will Wever Be the Same*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.nytimes.com/1989/12/03/world/for-egypt-fridays-will-never-be-the-same.html>> Egyptský víkend začína v piatok a končí v sobotu.

⁶³ Al Jazeera Blogs: *Live blog 28/1 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/28/live-blog-281-egypt-protests>>

Dnes je stránka WikiLeaks pre záložku Egypt nedostupná z dôvodu údržby a dokumenty nie sú k nahliadnutiu.

v Sueze demonštranti obsadili policajnú stanicu a pustili všetkých, ktorí boli zadržaní za posledných 48 hodín. Toto miesto bolo symbolické, pretože počas Yomkipurskej vojny stanica slúžila ako izraelská riadiaca základňa. Protestujúci tvrdili, že oni teraz vedú identický boj s prezidentom Mubarakom. Udalosti sa menili na chaos.⁶⁴ Demonštranti podpaľovali policajné autá, v prečíslení sa postavili príslušníkom polície a „zatýkali“ ich, pričom ich bili ich vlastnými obuškami.

Večer dorazila egyptská armáda v tankoch do ulíc, avšak nezasahovala, iba „dozerala“ na situáciu; ľudia vojakov vítali s radosťou. V tom istom čase vláda nariadila zákaz vychádzania od šiestej hodiny miestneho času vo veľkých mestách ako Káhira, Suez a Alexandria, ktorý pred ôsmou hodinou začal platiť pre celú krajinu. Po šiestej však demonštranti neopúšťali ulice, Mubarak preto nariadil posilnenie policajných zložiek v uliciach počas trvania zákazu. Ich prítomnosť ale nepomohla, demonštranti zapálili budovu NDS v Káhire. Vznikali obavy, že oheň zasiahne blízke Egyptské múzeum, kde je uložených množstvo neoceniteľných artefaktov, vrátane Tutanchamonovej zlatej masky a ktoré navštevujú každoročne tisíce turistov.

Predstavitel' hnutia Kifaya prostredníctvom televízie al-Džazíra vyzýva prezidenta, aby prisľúbil, že nebude kandidovať v ďalších voľbách. Zakladateľka Aliancie egyptských Američanov Samia Harris sa dožadovala priamo u najvyšších predstaviteľov Spojených štátov zmeny smeru ich odpovedí egyptskej kríze, aby podporili ľud v jeho snahe.⁶⁵ Reakcia na seba nenechala dlho čakať, Hillary Clinton, ministerka zahraničných vecí USA vyjadrila názor, že egyptská vláda musí zrušiť neprecedentné blokovanie komunikačných sietí a okamžite sa zaviazat' k splneniu požiadaviek ľudu ekonomickou, sociálnou aj politickou reformou. Rovnako žiadala stiahnutie policajných jednotiek a zdržania sa násilností zo strany demonštrantov.⁶⁶ Spojené štáty sa napokon rozhodli nezasahovať do egyptských záležitostí, pričom hovorca prezidenta Obamu sa vyjadril, že situácia bude vyriešená egyptským ľudom. Objavila sa aj prvá reakcia Izraela na prebiehajúce nepokoje, o ktorých si myslí, že ich krajina bude schopná potlačiť, hoci treba myslieť do budúcnosti, pretože Egypt ako demokracia by nevedol vojny. Teraz ale nebola vhodná doba na

⁶⁴ Demonštranti sa zhromaždili pred jedným z najluxusnejších hotelov v krajine a polícia na nich sústavne vypúšťala obrovské množstvá slzného plynu.

⁶⁵ CNN World: *Egyptian-American leaders call for U.S. support of 'Lotus Revolution'*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <http://articles.cnn.com/2011-01-28/world/egypt.press.club_1_saad-eddin-ibrahim-egyptian-american-egyptian-people?_s=PM:WORLD>

⁶⁶ Gollust, D.: *Clinton Urges Mubarak Government to Engage Immediately With Protesters*. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.voanews.com/english/news/middle-east/Clinton-Urges-Mubarak-Government-to-Engage-Immediately-With-Protesters-114824444.html>>

demokratizáciu v arabskom svete. Vyhlásenie Mubaraka samotného sa však ešte stále nekonalo, a to už od začiatku vypuknutia protestov.

V noci vyšla správa o Muhammadovi Baradejovi, ktorého meno celý deň nebolo spomínané. Zostal pod akýmsi druhom domáceho väzenia zatvorený v Káhire, organizátori protestov sa s ním nemohli spojiť. Údajne bol obkľúčený políciou v mešite a nevyhol sa ani vodným delám.

Prezident Mubarak vystúpil v televízii až krátko po polnoci. V svojom prejave obraňoval políciu, že na začiatku iniciovala obranu pokojnej demonštrácie, vyhlásil sa za stúpencu stability Egypta a chcel štát ochrániť pred ohrozením verejného poriadku. Jeho reč však nevyznievala, že by plánoval odstúpiť zo svojej funkcie, namiesto toho rozpustil vládu. Na Mubarakov prejav reagoval prezident Obama vyjadrením stanoviska, ktorým chcel podnietiť k demokracii v Egypte. Považoval za nutné, aby egyptské autority dovolili protestujúcim viesť pokojné demonštrácie, pretože majú právo vyjadriť svoj názor a schopnosť determinovať svoj vlastný osud. Jeho prioritou bolo zabrániť ďalším násilnostiam v uliciach Egypta, čo Mubarakovi oznámil aj osobne po telefóne.⁶⁷

Konečná bilancia piatkovej demonštrácie bola vyše 100 mŕtvych a vyše 1000 zranených. Avšak tieto hodnoty sú pravdepodobne skreslené, pretože viaceré úmrtia boli maskované. Pozostalé rodiny sa opäť pozbierali na námestiach s identifikačnými dokladmi zosnulých a požadovali rovnaký osud pre Mubaraka. Ministerstvo tvrdilo, že mnohí z tých, ktorí boli zastrelení, vykrádali budovy, sú však medzi nimi podľa agentúry Reuters aj dve dievčatká vo veku 7 a 4 roky.⁶⁸

29. januára sa protesty opäť začali poobede. O druhej sa ocitla v plameňoch budova vládnucej strany v Luxore. Ľudia sa znova zišli na námestí Tahrír a v počte okolo 50 000 sa dožadovali odstúpenia Mubaraka, pretože prezidentove rozpustenie vlády im nestačilo. Ten však zatiaľ odísť z funkcie neplánoval, namiesto toho vymenoval hlavu egyptskej inteligencie, Umara Sulajmána za viceprezidenta, ktorý je prvým viceprezidentom, od kedy Mubarak nastúpil do svojho úradu pred 30-timi rokmi. Tiež vymenoval nového premiéra, ktorým sa stal dovtedajší minister letectva, generál Ahmad Šáfik a poveril ho vytvorením novej vlády, zatiaľ čo tá doterajšia podala demisiu.

Egyptská armáda bola poverená chrániť pamätihodnosti Egypta. Zabarikádovali prístup k pyramídam, bránili Egyptské múzeum. Napriek ich snahe sa viacerí plienitelia

⁶⁷ Landler, M.: *Obama Cautions Embattled Ally Against Violence*. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.nytimes.com/2011/01/29/world/middleeast/29diplo.html>>

⁶⁸ Al Jazeera English: *Hundreds mourn Egypt's dead*. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.youtube.com/watch?v=XzLBCV-cwjg>>

dostali do budovy a poškodili, či odcudzili niekoľko pamiatok. Neskôr poobede armáda krúžila po uliciach miest a snažila sa ochrániť aj majetok civilistov pred rabujúcimi. Vyzývala aj občanov, aby sa chránili proti rabovaniu a bránili svoju krajinu.

Neustále nepokoje sa odrážali aj na ekonomickom živote. Väčšina obchodov bola vyrabovaná, demonštrácie rovnako vzbudzovali neistotu na trhoch a saudský akciový trh, najväčší v arabskom svete zaznamenal pokles o 6,43 %. Vznikali obavy, že rovnaký osud čaká ostatné trhy, ktoré budú otvorené až v nedeľu.

Podľa správ al-Džazíry v sobotu zomrelo približne 20 ľudí. Demonstranti sa snažili vlámať do budovy ministerstva vnútra, okolo jedenástej večer bolo ešte stále počuť strelbu z jej okolia. V plameňoch skončila aj budova Národnej tlače, ktorá sídli vedľa centrály NDS. Jednu z mála pozitívnych správ ohlásila spoločnosť Vodafone: večer mali byť pozdĺž hlavného mesta funkčné mobilné siete.⁶⁹

V nedeľu 30. januára ohlásila Egyptská štátna televízia správu, že autority nariadili zatvoriť káhirskú kanceláriu *Al Jazeera Arabic* a suspendovať jej akreditáciu. Spravodajská spoločnosť sa proti rozhodnutiu bránila, vysvetľovala to tým, že ide o cenzurovanie a umlčovanie hlasu egyptského ľudu, ktorý ona navonok reprezentuje. Zároveň uistila domácu aj svetovú verejnosť, že bude pokračovať v hĺbkovom a komplexnom spravodajstve o udalostiach dejúcich sa v krajine,⁷⁰ pričom poznamenala, že vďaka ich televízii je informovaný aj prezident Spojených štátov Obama.⁷¹

Situácia na uliciach sa nezmenila ani v momente, kedy nad mestom začali lietať dve vojenské stíhačky. Ľudia na námestí Tahrír vyhláskovali ich telami „Dole s Mubarakom“. Demonstranti zaútočili na budovu banky, armáda ich však rozohnala. Mnohé banky ostali zatvorené, rovnako egyptská burza a vysoké školy. V noci na nedeľu trestanci vo väznici Vádí Natrun severne od Káhiry premohli strážu a islamskí politickí väzni a radikáli vo veľkých počtoch utiekli.

K protestom sa pridali stovky sudcov, dokonca samotný Muhammad Baradej, ktorý podľa Muslimského bratstva plánuje rokovať za opozíciu. Táto skupina zároveň vyzýva celú opozíciu, aby sa spojila a podporila Baradeja ako vedúcu osobnosť pre rokovania. Bratstvo považuje súčasný chaos v egyptskej politike za Mubarakovu chybu. Ľudia však boli veľmi nejednotní v otázke ďalšieho vedenia. Niektorí chceli Baradeja, iní spomínali

⁶⁹ Al Jazeera Blogs: *Live blog 29/1 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-05]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/29/live-blog-291-egypt-protests>>

⁷⁰ Al Jazeera Blogs: *Live blog 30/1 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-06]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/29/live-blog-301-egypt-protests>>

⁷¹ MacNicol, G.: *Even President Obama Is Watching Al Jazeera*. [cit. 2012-03-06]. Dostupné na internete: <<http://www.businessinsider.com/egypt-crisis-obama-al-jazeera-2011-1>>

meno Ajmána Núra. Sulajmána vylučovali, lebo ho považovali za prezidentovu pravú ruku a kandidáta, ktorý bol nasadený do funkcie, lebo by ho akceptovali USA. Rovnaké nie dávali Šáfikovi.⁷²

V Spojených štátoch veľká skupina renomovaných amerických akademikov požadovala v otvorenom liste od prezidenta Obamu okamžitú zmenu v Egypte. Argumentovali faktom, že arabskej krajine pomohli miliardami dolárov, aby pomohli vybudovať a udržať systém, ktorý egyptskí občania začali ničiť demonstráciami. Ľud celého sveta prehovoril a žiadal prezidentovo odstúpenie a dovoľenie Egyptanom vytvoriť novú vládu bez vplyvu Mubaraka, či jeho rodiny.⁷³

Počet odhadovaných mŕtvych stúpol, podľa televízie al-Džazíra boli od piatkových demonstrácií zavraždení 150 demonštranti. Spravodajskú spoločnosť kontaktovali priatelia Waela Ghonima, ktorý bol od minulého týždňa nezvestný. Podľa správ sa aj napriek varovaniu plánoval zúčastniť už prvých protestov.⁷⁴

Nový týždeň začal poverením novovymenovaného premiéra Ahmada Šáfika zachovať vládne subvencie, udržať infláciu, resp. znížiť ceny a zabezpečiť viac pracovných miest, aby sa medzi občanmi opäť vzbudila dôvera v domácu ekonomiku. Okrem toho bol vymenovaný nový minister vnútra, generál vo výslužbe Mahmúd Wagdí. Prezident však odstúpiť neplánoval, naopak chcel rýchlo rozbehnúť politické a ekonomické reformy, ktoré by podporili jeho vládu.⁷⁵ Izraelská vláda sa akoby snažila podporovať Mubaraka naliehaním na svetových lídrov, aby obmedzili kritiku jeho konania.⁷⁶

Všetky tieto zmeny požiadavky demonštrantov neuspokojili, nechceli ulice opustiť, kým prezident neodstúpi. Na námestí Tahrír sa v siedmy deň zišlo okolo 250 000 ľudí.⁷⁷ Ale išlo o dav bez konkrétneho vodcu. Líder Moslimského bratstva Baradej odmietol funkciu hovorcu ľudu pre vyjednávanie s predstaviteľmi vlády, pretože ako pre BBC

⁷² Al Jazeera Blogs: 'No to Suleiman, no to Shafiq'. [cit. 2012-03-06]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/30/no-suleiman-no-shafiq>>

⁷³ Accuracy: *An Open Letter to President Obama*. [cit. 2012-03-06]. Dostupné na internete: <<http://www.accuracy.org/an-open-letter-to-president-barack-obama/>>

⁷⁴ York, J.C.: *Egypt: On Twitter, the Search for Wael Ghonim*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://globalvoicesonline.org/2011/01/31/egypt-on-twitter-the-search-for-wael-ghonim/>>

⁷⁵ Haaretz Daily: *Mubarak tells new PM to cut prices, blames rioting on Islamists*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.haaretz.com/news/international/mubarak-tells-new-pm-to-cut-prices-blames-rioting-on-islamists-1.340283>>

⁷⁶ Ravid, B.: *Israel urges world to curb criticism of Egypt's Mubarak*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.haaretz.com/print-edition/news/israel-urges-world-to-curb-criticism-of-egypt-s-mubarak-1.340238>>

⁷⁷ Al Jazeera English: *Egypt protesters increase pressure*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/20111316148317175.html>>

uviedol čelný predstaviteľ Strany slobody a spravodlivosti Mohammed Morsy, nebol ľuďmi do tejto pozície zvolený. „*Muslimské bratstvo je oveľa silnejšie ako Baradej ako človek a my nesúhlasíme s tým, aby sa stal reprezentantom tohto hnutia. To sa zastupuje samo, a to príde až s vládou,...poverenie s akoukoľvek vládou.*“⁷⁸ Hnutie 6. apríla chcelo nespokojnosť s rozhodnutiami Mubaraku vyjadriť masívnym protestom, ktorý organizovalo ako „miliónový pochod“, plánovaný na 1. februárový deň.

Počas pondelkových protestov egyptské autority zadržali šiestich žurnalistov al-Džazíry. Okamžite prišla reakcia USA, hovorca ministerstva zahraničných vecí PJ Crowley žiadal otvorenie Egypta a uvoľnenie novinárov.⁷⁹ Títo boli prepustení až po troch hodinách, pričom im boli zabavené fotoaparáty, laptopy, aj mobily.⁸⁰ Medzi demonštrantami však boli takí, ktorí také šťastie nemali. Bol zriadený verejný pracovný hárok na dokumentoch Google s voľným prístupom, určený na uvádzanie nezvestných osôb.⁸¹ Armáda naďalej ostala v uliciach, prízvukuje, že nepoužila a nepoužije silu proti egyptskému ľudu

Protesty mali už evidentné dopady na ekonomický život. Mnohé obchody boli zatvorené, vyrabované, bez dodávok tovaru, už dochádzali základné zásoby a potraviny. Nákladné autá mali problémy dostať sa cez barikády, aby zabezpečili zásobovanie. Ceny preto začali rapídne stúpať.⁸² Predpokladala sa neudržateľná inflácia, ekonómovia varovali, že ak daná situácia bude trvať prídlho, krajina nebude mať dostatok menových rezerv, aby zabránila dlhodobej finančnej kríze. Banky síce mali dostatok likvidity, ale to sa mohlo rýchlo zmeniť, čo nezáviselo iba od situácie v Egypte, ale aj v okolitom regióne. Takýto vývoj sa dal pozorovať na správaní sa arabských akciových trhov, ktorý reprezentoval vplyv nepokojov na podnikanie v oblasti Blízkeho východu. Rovnako agentúra Moody's znížila rating krajiny z Ba1 na Ba2 a vyhladky stabilného stavu na negatívny. Situácia

⁷⁸ Kováč, P., Mayerová, I.: *Egypt: Demonstranti plánujú miliónový pochod*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.aktuality.sk/clanok/181361/egypt-demonstranti-planuju-milionovy-pochod/>> Egyptský minister vnútra vedie aj bezpečnostné sily.

⁷⁹ Al Jazeera Blogs: *Live blog 31/1 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/30/live-blog-311-egypt-protests>>

⁸⁰ Halliday, J.: *Al-Jazeera journalists arrested in Egypt*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/media/2011/jan/31/al-jazeera-journalists-egypt>>

⁸¹ Docs.Google: *#Jan25 Missing Persons List*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<https://docs.google.com/spreadsheet/ccc?key=0AtUC5Tzt8MFudF9rYXRENEUzTnE0V1NLWGcwUXdJa0E&hl=en#gid=0>>

⁸² Carlstorm, G.: *Egypt businesses hit by instability*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/2011131143945965562.html>>

našťastie nijako neovplyvnila prevádzku Suezského kanála, ktorý fungoval v bežnom režime.⁸³

V prvý februárový deň sa ľudia začali schádzať v obrovských množstvách na námestí Tahrír. Napriek tomu, že internet stále nefungoval, organizátorom sa podarilo zozbierať toľko ľudí, koľko chceli, zjednotili sa mladí, starí, bohatí, chudobní, kresťania aj moslimovia vo vyše miliónovom počte. Pridal sa k nim dokonca syn bývalého prezidenta, Chalíd Abdul Násir. Predpokladalo sa, že jediní, ktorí sa miliónového pochodu nezúčastnia, budú Mubarakovi sympatizanti.⁸⁴ Režim prezidenta sa snažil masovým protestom zabrániť odstavením mestskej hromadnej dopravy, medzimestskej dopravy, vrátane železničnej, cesty do hlavného mesta blokovala armáda.⁸⁵ Napriek tomu, že letiská uzatvorené neboli, vládol na nich chaos. Turisti a cudzinci sa snažili čo možno najrýchlejšie dostať z krajiny.

Poobede sa odhadovali počty ľudí na námestí Tahrír vyše dvoch miliónov, ľudia zaplnili aj na priľahlé ulice a mosty. Tajomník hnutia Kifaya sa vyjadril, že nebudú žiadne rokovania, dokým Mubarak neodstúpi. Prezidentovi rovnako odporučil turecký minister Recep Tayyip Erdoğan, aby vyšiel v ústrety svojim občanom, čo opísal ako veľmi úprimné varovanie, veľmi úprimnú radu.⁸⁶ Aj Barack Obama odporučil egyptskému prezidentovi nekandidovať v nasledujúcich voľbách.⁸⁷ Korešpondenti al-Džazíry však stále stáli na svojom: ak Mubarak toto vyhlási, nebude to pre nich postačujúce, kým neodstúpi. Vzburá si vyžiadala už najmenej 300 obetí, a to spôsobilo reakciu aj ďalších krajín. Európska únia vyzvala čelného predstaviteľa Egypta, aby odstúpil⁸⁸ a v mnohých krajinách sa konali protesty na podporu káhirských demonštrácií.⁸⁹

Egyptská hlava štátu nakoniec vyhlásila, že nová vláda bude zodpovedná za požiadavky mladých ľudí a zároveň, že upraví článok 76 egyptskej ústavy, ktorý zakazuje

⁸³ Al Jazeera English: *Egyptian financial crisis looms*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/20111319341644600.html>>

⁸⁴ Al Jazeera English: *Egypt gears up for gigantic protest*. [cit. 2012-03-12]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/20111311965695371.html>>

⁸⁵ Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 1 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/31/live-blog-feb-1-egypt-protests>>

⁸⁶ IBID.

⁸⁷ Landler, M., Cooper, H., Kirkpatrick, D.: *Mubarak of Egypt Agrees Not to Run Again*. [cit. 2012-03-13]. Dostupné na internete: <http://www.nytimes.com/2011/02/02/world/middleeast/02transition.html?_r=2&src=twrhp>

⁸⁸ Webnoviny.sk: *Chronológia: Egyptská búrka nevôle zmieta Mubarakovu moc*. [cit. 2012-03-13]. Dostupné na internete: <<http://www.webnoviny.sk/svet/chronologia-egyptska-burka-nevole-z/295093-clanok.html>>

⁸⁹ Aquino, M.: *Protesters around the world march against Egypt's Mubarak*. [cit. 2012-03-13]. Dostupné na internete: <http://articles.cnn.com/2011-01-29/world/egypt.world.protests_1_london-protest-egypt-s-mubarak-egyptian-people?_s=PM:WORLD>

nezávislým kandidátom bojovať o miesto prezidenta. On sám však sám odstúpiť neplánoval, rovnako ani odísť z krajiny. Bol k tomu podporovaný Spojenými štátmi, pretože tie chceli pripraviť cestu následníkovi tým, že ostane v úrade do volieb. Tieto opatrenia davom samozrejme nestačili a protesty nezastavili. Žiadali pád celého režimu, nie iba výmenu osoby. Začali plánovať ďalší veľký protest na piatok, ktorý nazvali „piatkom odchodu“.

V stredu 2. februára rovnako Moslimské bratstvo odmietlo Mubarakove rozhodnutie vydržať do septembrových volieb, nevidelo žiadne alternatívu okrem odchodu režimu. Demonštranti preto stále ostávali v uliciach. Avšak objavili sa tam vo veľkých počtoch aj zástancovia režimu, pričom došlo k veľkým nepokojom medzi oboma skupinami, ktoré vyvrcholili troma mŕtvymi a vyše 600 zranenými.⁹⁰

Veľký mufti Ali Gomaa odkázal demonštrantom, aby zastavili protesty, a situáciu na uliciach nazval slepým chaosom vedúcim k občianskej vojne. Britský premiér David Cameron zase označil podporovanie násilia akoukoľvek cestou pre egyptskú vládu neakceptovateľné.⁹¹ Vysoká komisárka pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie Catherine Ashton sa vyjadrila, že je pre egyptské authority nevyhnutné rokovať s egyptským ľudom a arabská krajina môže rátať s plnou podporou EÚ v procese transformácie k demokracii.⁹²

Internet bol v tento deň konečne spustený (viď Príloha 4) a Google preto iniciatívne spustil projekt Krízová reakcia, kde zhromažďoval všetky informácie o protestoch, zároveň sústreďoval dáta ako dôležité telefónne čísla pre občanov a cudzincov.⁹³

Podľa Webnovín v stredu 2. februára 2011 dočasne zastavili svoju činnosť obe komory egyptského parlamentu, aby skontrolovali výsledky volieb z novembra a decembra 2010, v ktorých jednoznačne vyhrala strana Husního Mubaraka.

Tretieho februára egyptský minister zdravotníctva Ahmed Samih Farid potvrdil 5 mŕtvych a vyše 800 zranených, ktorí boli odvezení do káhirských nemocníc počas nočných nepokojov. Hamdí Kandil, hovorca Egyptského národného hnutia za zmenu,

⁹⁰ CBC News: *Egyptian clashes leave 3 dead, hundreds hurt*. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.cbc.ca/news/world/story/2011/02/02/egypt-mubarak-military.html>>

⁹¹ Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 2 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-13]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/01/live-blog-feb-2-egypt-protests>>

⁹² Ashton, C.: *Catherine Ashton EU High Representative for Foreign Affairs and Security Policy and Vice President of the European Commission Remarks on Egypt and Tunisia European Parliament Brussels, 2 February 2011*. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/11/66&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>>

⁹³ Google Crisis Response: *Egyptian Resources*. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.google.com/crisisresponse/egypt.html>>

vedeného Baradejom vyvodil osobnú zodpovednosť hlavy štátu, ak nastane ďalší masaker na námestí Tahrír. 62 egyptských organizácií ľudských práv varovalo proti vnútornému násiliu v krajine pre Mubarakovo nástojenie na udržaní svojej prezidentskej funkcie,⁹⁴ ktoré boli k tomuto aktu vyzývané aj Hnutím 6. apríla. Toto považovalo súčasné dianie v Egypte za zločin proti ľudskosti.⁹⁵ Rovnako boli napádaní novinári, nie len domáci, ale aj zahraniční, ktorých často zadržali a skonfiškovali im ich nahrávacie zariadenia. Proti tomuto sa spoločne postavili vedúci predstavitelia sveta, okrem Spojených štátov aj krajín ako Veľká Británia, Francúzsko, Nemecko, Taliansko a Španielsko.⁹⁶ Egyptský kabinet bol obvinený, že hral nejakú rolu v mobilizovaní priaznivcov režimu proti protestujúcim, avšak hovorca kabinetu Magdy Rady sa vyjadril, že takéto obvinenie je čistou fikciou a že daná vec bude prešetrená a pokúsia sa ju vyriešiť.⁹⁷ Neskôr bol generálnym advokátom vydaný zákaz vycestovania pre troch bývalých ministrov a prestížnych členov riadiacej strany NDS a boli zmrazené ich bankové účty. Takto to malo zostať, dokým nebude obnovená bezpečnosť a pokiaľ sa nezistí, kto bol trestne a administratívne za všetky udalosti zodpovedný.⁹⁸

OECD vyčíslila škody spôsobené zastavením internetu a zablokovaním mobilných sietí. Tieto služby predstavovali okolo 3-4 percent ekonomického outputu, čo malo za následok straty asi 18 mil. USD denne. V prepočte sa celková suma nákladov vyšplhala približne na 90 miliónov amerických dolárov.⁹⁹ Celková hodnota denných strát krajiny sa však odhadovala na najmenej 310 miliónov USD.¹⁰⁰ Zlá finančná situácia sa presúvala aj na bankový sektor, čo spôsobilo, že Egyptská centrálna banka stanovila limit pre výber

⁹⁴ Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 3 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete:

<<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/02/live-blog-feb-3-egypt-protests>>

⁹⁵ April 6 Youth Movement: *April 6 Youth News : Urgent call from the Egyptian demonstrators who are defending their country and for their right to live a free respectable life*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://6april.org/english/modules/news/article.php?storyid=24>>

⁹⁶ France 24: *World leaders condemn attacks on journalists*. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.france24.com/en/20110203-world-leaders-condemn-attacks-journalists-egypt-unrest-media-mubarak>>

⁹⁷ Al Jazeera English: *Suleiman: Mubarak is our father*. [cit. 2012-03-15]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/2011231756869465.html>>

⁹⁸ Al Jazeera English: *Egypt bans ex-ministers from travel*. [cit. 2012-03-15]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/201123142759661467.html>>

⁹⁹ Huffington Post: *Egypt Internet Clampdown Cost \$90 Million, OECD Estimates*. [cit. 2012-03-15]. Dostupné na internete: <http://www.huffingtonpost.com/2011/02/03/egypt-internet-clampdown-n_818059.html>

¹⁰⁰ SME: *Násilnosti stoja Egypt najmenej 310 miliónov dolárov denne*. [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://ekonomika.sme.sk/c/5752660/nasilnosti-stoja-egypt-najmenej-310-milionov-dolarov-denne.html>>

peňazí: jednotlivci mohli vybrať denne max. 50 000 egyptských libier (EGP) a hodnotu 10 000 USD akejkolvek cudzej meny.¹⁰¹

Piatok 4. februára nazývali organizátori revolúcie ako „deň odchodu“. Na námestí Tahrír sa zhromaždilo najviac ľudí od utorkových protestov. Pridali sa medzi nich aj funkcionári, ktorí sa vzdali svojich pozícií, aby sa mohli zúčastniť demonštrácií, napríklad zástupca riaditeľa štátnej televízie Nile International TV, rezignoval aj oficiálny hovorca káhirskej univerzity Al-Azhar Mohamed Rifaha Tahtawi. Fikri Kharoub, najvyšší sudca trestného súdu v Alexandrii sa pridal k demonštráciám, pretože to považoval za svoju profesionálnu povinnosť participovať na vyjadrení nespokojnosti ľudu, čo podľa neho nie je v rozpore s jeho úradnou povinnosťou, hoci protestov za zúčastnil ako bežný občan Egypta.¹⁰²

Egyptský viceprezident Umar Sulajmán, minister obrany poľný maršal Muhammad Husajn Tantávi a premiér Ahmad Šáfik začali konzultovať možnosti, ako obmedziť Mubarakove rozhodovacie kompetencie, podľa možnosti ho zvrhnúť z úradu. Ako však opísal Abdel Moneim Katú, generál vo výslužbe blízky všetkým trom, rozhodovanie bolo pre nich náročné, pretože ich z jednej strany obmedzovala lojálnosť prezidentovi a zo strany druhej lojálnosť k armáde, pretože všetci traja boli vojenský predstavitelia. Rovnako, ak by chceli armádne zložky použiť na potlačenie revolúcie, zničilo by to ich reputáciu. Chceli nájsť kompromis, ktorý by nenarušil dôstojnosť Egypta alebo Mubaraka a zároveň by naplnil požiadavky ľudu. Prezidenta chceli dostať z Káhiry, aby čiastočne splnili ústrednú myšlienku protestov a aby mohli vyjednávať s opozičnými skupinami. Ale tie neboli ochotné diskutovať o žiadnych otázkach, kým prezident úplne neodstúpi. Navyše Mubarak tvrdil, že ak odíde, resp. odstúpi, v Egypte nastane chaos. Podľa Brucea Rutherforda, profesora politických vied na univerzite Colgate, však takáto situácia nenastane, ako už uviedol vo svojej knihe v roku 2008, v krajine zavládne liberalizmus, islam a demokracia.¹⁰³ Ako sa vyjadril zástupca riaditeľa centra politických a strategických štúdií egyptského denníka Al-Ahram Wahíd Abdel Neguíd, skutočnosťou bolo, že viceprezident bol tým, kto riadil situáciu a on to chceli zrealizovať spolu s ďalšími

¹⁰¹ Werr, P.: *Egypt banks allow transfers, limit cash withdrawals*. [cit. 2012-03-15]. Dostupné na internete: <<http://www.reuters.com/article/2011/02/04/idINIndia-54647620110204>>

¹⁰² Jafari, J.: *Officials Resign In Protest*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <http://www.huffingtonpost.com/2011/02/03/day-of-departure-feb-4_n_818398.html#452_officials-resign-in-protest>

¹⁰³ Froomkin, D.: *Scholar: Mubarak's Departure Won't Lead To Chaos Or Theocracy*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <http://www.huffingtonpost.com/2011/02/05/mubarak-departure-wont-lead-to-chaos_n_819144.html>

predstaviteľmi egyptskej elity, ktorí sa stretli s generálnym tajomníkom LAŠ Amr Músom.¹⁰⁴

Zdalo sa, že spomínaní traja vládni predstavitelia sa snažili pozmeniť ich postoj, keď Šáfik vyhlásil, že vláda sa nebude pokúšať vyčistiť námestie Tahrír, čím povolil demonštrantom zostať tam na dobu neurčitú. Tantávi námestie dokonca navštívil osobne, aby skontroloval jednotky chrániace múzeum. Bolo to prvé objavenie sa štátnych najvyšších úradníkov a protestujúci a armádni experti to považovali za signál pre Mubarakových civilných podporovateľov, aby už znova nenapadali námestie. Napriek tomu sa ich tam zišlo približne 300, ďalších okolo 3000 v oblasti Gízy neďaleko od Káhiry.¹⁰⁵

Opoziční lídri trvali na tom, že existujúca ústava podporovala vládnucu stranu, a preto by mala byť okamžite zrušená a parlament, ktorému dominovala Mubarakova strana rozpustený. Baradej v interview prehlásil, že opoziční právnici pripravujú predbežnú ústavu. Zároveň vyzval prezidenta k presunu moci na dvoch až piatich členov, ktorí by krajinu viedli po nasledujúce voľby, pričom jeden z nich by bol z armády, ktorý by predovšetkým dohliadal na pokojný prechod režimu v krajine.¹⁰⁶

Piateho februára sa konečne znova pohli vlaky v Káhire.¹⁰⁷ Toto rovnako napomohlo mnohým cudzincom opustiť krajinu. Z letiska hlavného mesta odletelo približne 160 000 ľudí od začiatku protestov, dokopy aj z prímorských turistických oblastí to bolo podľa vlády asi milión cudzincov.¹⁰⁸ Podľa premiéra Šáfika sa začala po dvanástich dňoch protestov ukludňovať situácia na uliciach. Poznamenal, že piatkové protesty nimi neotriasli a neotrasú ani ďalší piatok.¹⁰⁹ Odišla však značná časť vedenia vládnucej strany, medzi nimi aj syn prezidenta Gamal Mubarak. Na miesto Safwáta aš-Šarífa nastúpil ako čelný predstaviteľ strany NDS reformista Husám Badraví.¹¹⁰

¹⁰⁴ Kirkpatrick, D., Sanger, D.: *Egypt Officials Seek to Nudge Mubarak Out*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://www.nytimes.com/2011/02/05/world/middleeast/05egypt.html>>

¹⁰⁵ Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 4 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/03/live-blog-feb-4-egypt-protests>>

¹⁰⁶ Kirkpatrick, D., Sanger, D.: *Egypt Officials Seek to Nudge Mubarak Out*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://www.nytimes.com/2011/02/05/world/middleeast/05egypt.html?pagewanted=2>>

¹⁰⁷ Cooper, A.: *Trains Moving Again In Cairo*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://huff.to/x85RH6>>

¹⁰⁸ Hennessy-Fiske, M.: *EGYPT: More than 160,000 foreigners have evacuated*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://latimesblogs.latimes.com/babylonbeyond/2011/02/egypt-more-than-160000-foreigners-have-fled-.html>>

¹⁰⁹ USA Today: *Top leadership in Egypt's ruling party resigns*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <http://www.usatoday.com/news/world/2011-02-05-egypt-protests_N.htm>

Šáfik demonštrantom výsmešne povedal, že by „deň odchodu“ mali premenovať na „týždeň neochvejnosti“.

¹¹⁰ Ahram Online: *Hossam Badrawi replaces NDP's Secretary general Safwat El Sherif and Gamal Mubarak*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://english.ahram.org.eg/News/5039.aspx>>

Nemecká kancelárka Angela Merkel povedala, že k zmene v Egypte prísť musí a Európa pre to bude partnerom. Okamžité voľby by však boli chybou pre začiatok procesu demokratizácie, pričom vychádzala aj z vlastných skúsenosti pri zjednotení Nemecka. Pokiaľ budú prvé voľby, priestor pre nové štruktúry sa podľa nej zatvorí. Rovnako Hillary Clinton tvrdila, že zmena môže viesť aj k návratu k ďalšiemu autokratickému režimu, ak by nebola bývala legitimovaná ľuďom a transparentná.¹¹¹

Napriek stanoviskám Šáfika sa na uliciach stále nachádzali tisíce demonštrantov, ktorých sa pokúšal rozohnať generál Hassan Ranawí, vodca armádneho centrálného velenia. Oni však kričali späť: „*My neodídeme. On [Mubarak] odíde.*“

Al-Džazíra získavala nejasné čísla, koľko ľudí zomrelo počas dovtedajších 11 dní protestov. Egyptské ministerstvo zdravotníctva hlásilo iba 11 mŕtvych, zatiaľ čo podľa OSN mohlo byť zabitých okolo 300 ľudí naprieč krajinou. Nové agentúry narátali viac ako 150 mŕtvych v márniciach v Káhire, Sueze a Alexandrii.¹¹²

V nedeľu 6. februára ráno sa otvorili komerčné banky prvýkrát po týždni, klienti však mohli vybrať iba hotovosť do limitu, určeného centrálnou bankou vo štvrtok. Egyptský akciový trh ostáva naďalej zatvorený, hoci jeho predstavitelia ho plánovali otvoriť 7.2., dodali, že o znovuotvorení budú informovať 48 hodín vopred.¹¹³

Opozícia po 12-tich dňoch začala viesť dialóg so Sulajmánom. Demonštranti boli prekvapení, pretože predpokladali, že vyjednávanie sa začne až po Mubarakovom odstúpení a tvrdili, že to môže byť prejav slabosti, ak nenástojili na svojich základných požiadavkách.¹¹⁴ Rozhovorov sa zúčastnilo dokonca aj Moslimské bratstvo, ktoré ešte v sobotu ohlasovalo neprítomnosť na dialógoch. No podľa odborníkov si získali svoje miesto pri zastupovaní ľudu, vzhľadom na predchádzajúce získanie 88 kresiel v parlamente, napriek tomu, že boli počas celých 30 rokov Mubarakovho režimu zakázaní a vytláčaní z politického priestoru.¹¹⁵ Dokonca unikli diplomatické depeše na portál WikiLeaks, obsahujúce informácie o tom, že aj Sulajmán sa snažil bratstvo očierňovať,

¹¹¹ Welt Online: *Merkel hält schnelle Wahlen in Ägypten für falsch*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://www.welt.de/politik/deutschland/article12454814/Merkel-haelt-schnelle-Wahlen-in-Aegypten-fuer-falsch.html>>

¹¹² Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 5 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/04/live-blog-feb-5-egypt-protests>>

¹¹³ Al Jazeera English: *Customers queue at Egypt banks*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/20112681158721997.html#>>

¹¹⁴ Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 6 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/05/live-blog-feb-6-egypt-protests>>

¹¹⁵ Al Jazeera English: *Egypt remains at an impasse*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/201125232637371987.html>>

čím vzrastali otázky, či práve on môže konať ako spoľahlivý sprostredkovateľ vo vzniknutej politickej kríze v krajine.¹¹⁶ Viceprezident ponúkol ústupky zahŕňajúce slobodu tlače spolu s prepustením novinárov, prípadne zrušenie výnimočného stavu, rovnako aj zostavenie výboru justičných a politických osobností, ktoré by preštudovali navrhovanú novú ústavu. Opozičným lídrom čiastočné riešenia nestačili a nemali v pláne skončiť debaty, dokým prezident neodstúpi.¹¹⁷

Baradej, ako hovorca opozície kritizoval začiatocnícke negociácie, ku ktorým ani nebol pozvaný. Podľa neho ich viedli práve tie isté osoby, ktoré Egyptu doteraz vládli. Obával sa, že sa stará vláda mohla zredukovať a vrátiť späť k moci, preto by sa mala väčšia pozornosť venovať jej a nie Mubarakovi. Ten ani nemusel opustiť Egypt, pretože je Egypt'an a ako Baradej povedal, je to jeho plné právo žiť tam.¹¹⁸

Ľudia neopustili ulice Káhiry ani v 13-ty deň protestov, mnohí sa utáborili počas demonštrácií priamo na námestí a okolo vojenských tankov a nechcú miesto opustiť, pretože ho považujú za bezpečnejšie. Podľa vyjadrenia Ahmeda Nagíba, jedného z organizátorov protestov na Tahríre, mnohých, ktorí odišli, štátna bezpečnosť uniesla a mučila v múzeu.¹¹⁹

Najväčšou udalosťou dňa sa stalo prepustenie Waela Ghonima zo štátnej väzby, ktorý bol nezvestný už od masívnych protestov, konajúcich sa 28. januára.¹²⁰ Ako prvé vyslovil hlbokú sústrasť obetiam protestov, bolo mu ľúto ich straty, pretože malo ísť o pokojné demonštrácie. Zároveň odmietal označovanie jeho osoby za hrdinu, pretože bol dvanásť dní nečinný a skutočnými hrdinami sú ľudia v uliciach.¹²¹ Napriek tomu sa tisíce ľudí pripojili k stránke na Facebooku v snahe podporiť ho ako hovorcu v mene egyptskej revolúcie.¹²²

¹¹⁶ Hosenball, M.: *Exclusive: Egypt's Suleiman demonized Islamists: WikiLeaks cables*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.reuters.com/article/2011/02/06/us-egypt-wikileaks-suleiman-idUSTRE71518C20110206>>

¹¹⁷ Huffington Post: *Egypt Protest: Government Agrees to Major Demands In Talks On Sunday*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <http://www.huffingtonpost.com/2011/02/06/egypt-protests-government-talks-press-freedom-martial-law_n_819212.html>

¹¹⁸ Williams, A.: *Egypt opposition says talks to end crisis not enough*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.reuters.com/article/2011/02/06/us-egypt-idUSTRE7003UW20110206>>

¹¹⁹ Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 7 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/06/live-blog-feb-7-egypt-protests>>

¹²⁰ Johnson, K.: *Google Executive Released by Egypt Government*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.wsj.com/dispatch/2011/02/07/google-executive-released-by-egypt-government/>>

¹²¹ ONtv: *Wael Ghonim is Free: First Words* *مِين غ لى او تاحير صرت لى او* *English Subs*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.youtube.com/watch?v=Cq2bFgvvtYE>>

¹²² Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 8 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/07/live-blog-feb-8-egypt-protests>>

V utorok Mubarak predstavil zoznam navrhovaných zmien. Zhrnul ich do troch základných bodov: konštitučná reforma, prešetrovanie násilia proti demonštrantom, urýchlenie národného dialógu o budúcnosti krajiny. No proti jeho vláde sa postavili aj právnici, žiadajúc petíciou preverenie prezidentovho majetku, ktorý bol odhadovaný na vyše 60 miliónov amerických dolárov na bankových účtoch, obviňujúc ho z rozkrádania štátneho majetku.¹²³ Minister financií Sámir Radván ohlásil, že plánujú zdvihnúť dôchodky plošne o 15 %, avšak demonštranti to považovali iba za prostriedok na utíšenie protestov¹²⁴ a zostávali na Námestí oslobodenia Tahrír, rovnako pred neďalekou budovou parlamentu. K protestujúcim sa neskôr pridal aj Wael Ghonim, privítaný mnohými svojimi podporovateľmi.¹²⁵ Ten sa podľa Blakea Hounshella zo zahraničnej politiky stal vďaka vláde národnou celebritou a nesporným vodcom revolúcie tým, že ho uniesli, zadržali a pustili späť k davom.¹²⁶

V stredu sa po celom Egypte začali dvíhať protesty robotníkov. Tieto síce priamo nesúviseli s demonštráciami proti režimu, ale vyjadrovali predovšetkým nespokojnosť s platmi ako aj s vládou. Iba v Káhire sa štrajkov zúčastnilo aspoň 6000 odborárov. Títo sú však akosi prehladaní a aj Sulajmán venuje pozornosť protivládny protestom. Vo svojom prejave prehlásil, že pokračujúce protesty nebudú tolerované a môžu spustiť puč, pričom sa vyhrážal vojenským právom.¹²⁷

Politológ zo Spojených arabských emirátov Mohamed Khan si myslí, že západné krajiny sa obávajú moci Moslimského bratstva preto, lebo v arabských krajinách si autokrati udržiavali moc železnej päste. Ak by sa Bratstvo dostalo k moci ako extrémistická islamistická skupina, jej vláda by bola poznačená sekundárnymi náboženskými motívmi.¹²⁸ Člen tejto skupiny však vylúčil, že by chceli navrhnuť vlastného kandidáta na prezidenta. Ich záujmom bolo na zmene participovať, nie dominovať.¹²⁹

¹²³ Fisher, A.: *Protesters insist Mubarak must go*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.youtube.com/watch?v=8cmAuwTIVcE>>

¹²⁴ McGreal, Ch., Tran, M.: *Egypt's new cabinet announces 15% rise in salaries and pensions*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/feb/07/egypt-cabinet-announces-salaries-pensions-rise>>

¹²⁵ Huffington Post: *Wael Ghonim Speaks In Tahrir Square*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://huff.to/xzXPXB>>

¹²⁶ Hounshell, B.: *A New Leader for Egypt's Protesters?* [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/02/07/a_new_leader_for_egypt_s_protesters?sms_ss=twitter&at_xt=4d51d4dbe35e3162,0>

¹²⁷ Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 9 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/08/live-blog-feb-9-egypt-protests>>

¹²⁸ Khan, M.: *Who's afraid of the Muslim Brothers*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2011/02/20112810283643766.html>>

¹²⁹ CNN World: *Muslim Brotherhood: 'We are not seeking power'*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.cnn.com/2011/WORLD/africa/02/09/egypt.muslim.brotherhood/index.html>>

Bojovníci sa ľudské práva obvinili armádu zo zločinov proti ľudskosti. Hoci sa vydávala za neutrálnu, tajne zadržala stovky, možno tisícky, o ktorých sa domnievala, že sú vládni oponenti od začiatku protivládnych protestov. Podľa zdrojov spravodajského serveru The Guardian boli viacerí aj mučení. Mnohí sa dovtedy domnievali, že nezvestní boli uväznení zložkami štátnej bezpečnosti.¹³⁰

Štvrtkové protesty sa začali niesť v duchu tisícok nových demonštrantov z radov egyptskej inteligencie. Prišlo asi 3000 právnikov, 1000 fyzikov, privítaných obrovským potleskom a uznaním. Rovnako sa armáda začala definitívne dištancovať od Mubaraka a za svoju povinnosť si stanovila chrániť občanov Egypta a ich majetky. Národ získal dojem, že vrchní velitelia diskutujú národné otázky, čo považovali za dôležitý posun. Ľudia kričali: „*Armáda a ľud ruka v ruke – armáda a ľud sú zjednotení!*“

Badraví sa večer vyjadril, že sa predpokladá, že Mubarak dnes večer vystúpi v televízii a bude odpovedať na požiadavky ľudu. Šéf CIA údajne povedal, že je veľmi pravdepodobné, že Mubarak dnes odstúpi. Rovnako ľudia na námestiach začali veriť, že konečne prišla chvíľa, za ktorú už 17 dní protestovali, a to úplná zmena systému.¹³¹

Prezident ich však vo svojom prejave sklamal. Odmietol odstúpiť a „skloniť sa tlaku zahraničia“. Povedal, že všetky požiadavky ľudí boli naplnené reformami ústavy, ako aj položením základov pre vyslobodenie sa z krízy a zabezpečenie sociálnej stability. Delegoval viceprezidentovi mnohé kompetencie na ochranu stability v Egypte a jeho majetkov, obnovenie mieru a bežného spôsobu života. Sulajmán dialóg s opozíciou opísal ako úspešný a dláždiaci cestu pre dosiahnutie väčšiny nárokov. Demonštrantom odkázal, aby išli domov a spolupracovali s vládou. Protestujúci, ktorí očakávali odstúpenie, sa rozzúrili a vyrazili vo veľkých počtoch do ulíc.¹³²

V tzv. „rozlúčkový piatok“ sa rovno po polnoci po prejave začali zhromažďovať tisíce ľudí na námestí a pred prezidentským palácom, zablokovali budovu parlamentu, štátny rozhlas a televíziu. Tisícové protesty sa konali aj v ďalších mestách Mahala, Tanta, Alexandria, či Ismailia. V Suezde desaťtisíce obklopili desať vládnych budov a ohlásili, že neodídu, dokým Mubarak neodstúpi.¹³³

¹³⁰ McGreal, Ch.: *Egypt's army 'involved in detentions and torture'*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/feb/09/egypt-army-detentions-torture-accused>>

¹³¹ Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 10 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/10/live-blog-feb-10-egypt-protests>>

¹³² Al Jazeera English: *Defiant Mubarak refuses to resign*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/2011210172519776830.html>>

¹³³ Al Jazeera Blogs: *Live blog Feb 11 – Egypt protests*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/10/live-blog-feb-11-egypt-protests>>

2.3 Mubarakove odstúpenie

11. februára o šiestej večer miestneho času vyšla správa, že Mubarak opustil Káhiru a odišiel do svojej rezidencie v Šarm el Šejku. Okamžite po tom prehovoril v televízii Sulajmán, oznamujúc odstúpenie prezidenta. Bolo to nazvané ako 30 sekúnd, ktoré ukončili 30-ročnú vládu Husního Mubaraka nad Egyptom.¹³⁴

Moc bola odovzdaná armáde. Táto sľúbila, že dohliadne na ústavné zmeny, ako aj na slobodné prezidentské voľby. Prisľúbila zrušenie výnimočného stavu, ktorý panoval 30 rokov a bol využívaný predovšetkým na potláčanie opozície, často aj brutálne.¹³⁵ Podľa platiacej ústavy však rezignácia vyzerala ako vojenský prevrat, pretože moc mal prevziať predseda parlamentu – Ľudového zhromaždenia, nie Tantávi ako minister obrany a šéf najvyššej vojenskej rady. Nová hlava štátu by mala byť teda zvolená do 60 dní.¹³⁶

Ľudia ostali v uliciach Káhiry ešte do 14. februára, niekoľkí odborári ešte viedli protesty za zdvihnutie platov, rovnako polícia, ktorá chcela aj očistiť svoje meno po demonštráciách, neskôr sa pridali vodiči záchraniek. Boli ale vyzvaní, aby napomohli ekonomickému aj sociálnemu rastu nového Egypta a štrajky ukončili. Väčšinu nasledujúcich dní strávili upratovaním mesta, ktoré ostalo po protestoch vo veľmi zlom stave.¹³⁷

Neskôr v apríli vyšli oficiálne čísla o stratách na životoch. Podľa ministerstva zdravotníctva zomrelo 840 ľudí počas 18 dní protestov. Počet mŕtvych, ktorých smrť bola zaznamenaná v nemocniciach, dosiahol 384, zatiaľ čo zranených malo byť 6467. Išlo však iba o hodnoty podložené vydaním certifikátov o smrti zo štátnych nemocníc, nezahrňujúce úmrtia v súkromných, vojenských, policajných, či univerzitných nemocniciach. Skupiny za ľudské práva hovorili až o približne 1500 mŕtvych, pretože mnohí zomreli ešte pred príchodom do nemocnice.¹³⁸

¹³⁴ Al Jazeera English: *Suleiman: Mubarak waives office*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.youtube.com/watch?v=vDyD2-42G6k>>

¹³⁵ Krčmárik, M.: *Mubarak odstúpil, Egyptania oslavujú*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5762299/mubarak-odstupil-egyptania-oslavuju.html>>

¹³⁶ Pravda: *Mubarak odstúpil, moc prevzala armáda. Egypt oslavoval do rána*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/mubarak-odstupil-moc-prevzala-armada-egypt-oslavoval-do-rana-p5q-/sk_svet.asp?c=A110211_172733_sk_svet_p29>

¹³⁷ Al Jazeera English: *Timeline: Egypt's revolution*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/201112515334871490.html>>

¹³⁸ Egypt Independent: *840 killed in Egypt's revolution, health ministry officials says*. [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/385973>>

3 Egypt po revolúcii

Po odstúpení prezidenta bolo potrebné nastaviť podmienky pre budúci vývoj krajiny. Vládnuca armáda prisľúbila vydláždenie cesty demokraticky zvolenej civilnej vláde, pričom súčasná vláda zostane v úrade, kým ju mierovým spôsobom nenahradí nová s cieľom vytvorenia slobodného demokratického štátu.¹³⁹ Zmeny sa okamžite začali diať aj v mediálnej sfére, kde sa ešte v piatok 11. februára promubarakovské denníky ako al-Ahram už v sobotu 12. februára otočili proti bývalému prezidentovi a ohlasovali národnú slobodu.¹⁴⁰

S odchodom Mubaraka z funkcie švajčiarske banky zmrazili všetky účty patriace jemu i jeho blízkym a spolupracovníkom. Hovorca švajčiarskeho ministerstva zahraničia Lars Knuchel uviedol, že sa tým znižuje šanca na rozkradnutie egyptských štátnych fondov. Rovnako nemôžu disponovať inými druhmi majetku, napríklad nehnuteľnosťami, aby ich nepredali. Neuviedli však, o aké sumy ide. Peniaze by sa mali vrátiť späť do krajiny občanom, podobne ako sa to stalo prednedávnom v Tunisku alebo Pobreží Slonoviny.¹⁴¹

3.1 Politický vývoj

Egyptská armáda rozpustila parlament, ktorému dominovala strana zvrhnutého prezidenta. Jeho legitimita bola spochybňovaná pre podozrenia z podvodov a manipulácie výsledkov novembrových volieb. Rovnako bolo nutné pozastavenie platnosti existujúcej ústavy a jej zreformovanie. Pozastavenie preto, aby sa odstránila 60-dňová lehota uskutočnenia volieb nového prezidenta. Ústava bola nastavená v prospech vládnucej strany, vzhľadom k tomu ľud požadoval jej zmenu. Armáda zriadila komisiu, zaoberajúcu sa reformami ústavy, ktoré by následne malo odsúhlasiť referendum.

¹³⁹ Pravda: *Armáda rozpustila parlament, v Egypte prestala platiť ústava*. [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/armada-rozpustila-parlament-v-egypte-prestala-platit-ustava-p56-/sk_svet.asp?c=A110213_174123_sk_svet_p29>

¹⁴⁰ Pravda: *Štátne médiá zradili Mubaraka, život v Káhire sa vracia do normálu*. [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/statne-media-zradili-mubaraka-zivot-v-kahire-sa-vracia-do-normalu-ph3-/sk_svet.asp?c=A110213_105018_sk_svet_p29>

¹⁴¹ Pravda: *Švajčiari zmrazili účty prezidenta, peniaze môžu dostať Egyptania*. [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/svajciari-zmrazili-ucty-prezidenta-peniaze-mozu-dostat-egyptania-1d0-/sk_svet.asp?c=A110211_210246_sk_svet_p29>

V ešte Mubarakom novovymenovanej vláde začali vznikať problémy. Po abdikácii Ahmada Šáfika, ktorého rezignácia bola podmienená požiadavkami prodemokratických síl, odstúpil minister pre starožitnosti Záhí Hawás, o ktorom sa vedelo, že bol s premiérom dlhoročným priateľom. Vládnucou Vrchnou radou ozbrojených síl (VROS) bol na post premiéra vymenovaný Isám Šaráf.¹⁴²

V marci bol rozpustený aparát štátnej bezpečnosti SSIS, ktorá často konala brutálne a porušovala ľudské práva, čo ju robilo jedným z dôvodov vyvolania povstania v krajine. Nový minister vnútra generál Mansúr Isáví vytvoril namiesto nej inú bezpečnostnú zložku s úlohou strážiť bezpečnosť a bojovať s terorizmom bez porušenia ústavných či ľudských práv. SSIS bola obviňovaná zo zámerného vyvolávania chaosu a nestability počas protestov ľuďmi z vlastných radov prezlečených do civilu, dokonca títo mali vypustiť väzňov z nápravných zariadení. Za vlády bývalého prezidenta bola označovaná za kontrarozvedku, ktorá mala „brzdiť“ disidentov a reformistov.¹⁴³

Referendum o zmenách ústavy bolo zorganizované pomerne rýchlo, do mesiaca od pádu režimu. Zúčastnila sa ho takmer polovica voličov, aby umožnili slobodné voľby naplánované na jeseň 2011. 77 % občanov podporilo zmeny, medzi ktoré patrili napríklad: skrátenie prezidentského funkčného obdobia zo šiestich na štyri roky a možnosť iba jedného znovuzvolenia, povinnosť prezidenta menovať zástupcu do 30 dní od volieb, či nastavenie nových kritérií pre kandidátov na tento post, zahrňujúci pravidlo, že musia byť starší ako 40 rokov a nesmú byť v manželskom zväzku s občanom inej národnosti ako egyptskej. Dve najväčšie strany krajiny NDS a Moslimské bratstvo referendum rovnako podporili. Prodemokratickí aktivisti však stále tvrdili o nedostatočnosti zmien a žiadali úplné prepísanie ústavy pred konaním volieb.¹⁴⁴ Dôvodom bolo aj, že menšie politické zoskupenia a zástupcovia občianskej spoločnosti mali obavy z politického súboja iba dvoch najsilnejších veľkých blokov. Referendum napriek tomu prebehlo pokojne, až na jeden incident, kedy dav odporcov napadol Muhammada Baradeja, keď išiel do volebnej miestnosti. On to označil za akciu platených provokatérov, no stále ostávalo faktom, že jeho popularita ako kandidáta na prezidenta bola nízka.¹⁴⁵

¹⁴² SME: *V novej egyptskej vláde to neklape. Hawás odstúpil.* [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5791994/v-novej-egyptskej-vlade-to-neklape-hawas-odstupil.html>>

¹⁴³ SME: *Egypt rozpustil aparát štátnej bezpečnosti.* [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5808708/egypt-rozpustil-apatat-statnej-bezpecnosti.html>>

¹⁴⁴ BBC News: *Egypt referendum strongly backs constitution changes.* [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-12801125>>

¹⁴⁵ Shemesh, J.: *Egypt sa istil v referende proti diktátorom.* [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5815725/egypt-sa-istil-v-referende-proti-diktatorom.html>>

Odborná asistentka arkansaskej Clintonovej univerzity bola ale presvedčená, že kroky, ktoré podnikala VROS, aby priblížila proces demokratizácie, boli urýchlené. Armáda plánovala vykonať parlamentné voľby ako prvé už v septembri,¹⁴⁶ nasledované uvedením novej ústavy do platnosti a prezidentskými voľbami. Vytváralo to dva problémy, a to nedostatok času na prepracovanie ústavy a vyzeralo to ako vytváranie vhodnejších podmienok pre silný prezidentský systém, ako pre skutočný parlamentárny systém s premiérom. Ďalej hoci referendum bolo úspešné, konštitučné úpravy boli doplnené o vyše 50 návrhov zo strany armády bez akýchkoľvek konzultácií s ľudom, čo sa za demokratizačný proces považovať nedá.¹⁴⁷

VROS plánovala osvojenie „deklarácie o základných princípoch“ na určenie návrhu ústavy, čo bolo liberálmi privítané ako záruka občianskych slobôd, ktoré by mohli prípadné dôsledky víťazstva islamistických skupín vo voľbách zmierniť. Právni experti, najatí na napísanie deklarácie tvrdia, že objasní rolu vojenských síl v občianskej vláde, potenciálne bude chrániť armádny rozpočet, určený na pokrytie jej veľkých ekonomických záujmov, pred drobnohlľadom verejnosti či parlamentu.¹⁴⁸ Zároveň by podporovala jej zasahovanie do politiky s cieľom chrániť národnú jednotu, alebo sekulárny charakter štátu. Na margo toho sa vyjadril Ibrahim Dawrish, egyptský právnický odborník, ktorý sa podieľal na zostavovaní tureckej ústavy práve pre potrebu redukcie politickej role vojenských síl, že ústava nesmie byť zmonopolizovaná jedinou inštitúciou, má to byť parlament, ktorý ju vytvorí, nie naopak. VROS napriek tomu tvrdila, že nechce zostať pri moci a svoju snahu nezastaví, pokiaľ nebude zvolená občianska autorita.¹⁴⁹

Napriek tomu sa neustále dvíhali civilné protesty proti rozhodnutiam a armáda bola nútená dávať ústupky. Medzi nimi napríklad prepustenie policajných dôstojníkov, ktorí sa podieľali na násilnostiach počas januárových protestov. Výpoveď dostalo 505 generálov a 82 brigádnych generálov, pričom 27 z nich obvinili zo zabíjania demonštrantov. Premiér Isám Šaráf nariadil, aby súdne procesy s dôstojníkmi boli sprístupnené verejnosti.¹⁵⁰

¹⁴⁶ Tieto očakávania boli predimenzované aj preto, že počas celého augusta trval sviatok ramadán, kedy je skrátený pracovný čas a riešia sa len najnutnejšie veci, štýl práce je liberálnejší.

¹⁴⁷ Bowman, W.: *Parliamentary and Presidential Elections in Egypt: Part I*. [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://democratizingegypt.blogspot.com/2011/07/parliamentary-and-presidential.html>>

¹⁴⁸ Armádny rozpočet nebol nikdy parlamentu odkrytý a jej operácie siahali aj do komerčnej podnikateľskej činnosti, ako napríklad do hotelov, spotrebiteľskej elektroniky, fľaškovej vody a produkcie áut.

¹⁴⁹ Kirkpatrick, D.: *Egypt Military Aims to Cement a Muscular Role in Government*. [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.nytimes.com/2011/07/17/world/middleeast/17egypt.html?pagewanted=all>>

¹⁵⁰ SME: *Egypt prepustil policajtov, ktorí sa podieľali na násilnostiach*. [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5978328/egypt-prepustil-policajtov-ktori-sa-podielali-na-nasilnostiach.html>>

Podobné protesty však na Námestí oslobodenia trvali až do augusta, kedy ich armáda konečne rozohnala. Islamistické skupiny sa počas nich začali dostávať do popredia a bojovali za urýchlenie politickej zmeny.¹⁵¹ Aj pre ne boli egyptské orgány obvinené z neústavného obmedzovania slobody zhromažďovania, mučenia zadržovaných a súdenia civilistov pred vojenskými súdmi medzinárodnou organizáciou Amnesty International. Táto vyzvala vojenských vládcov na reformu bezpečnostných síl krajiny, aby zabezpečili zodpovednosť a zabránili porušovaniu ľudských práv, rovnako aby vyšetrili všetky priestupky tohto druhu a odškodnili obeť.¹⁵²

Začiatkom júna sa zorganizoval tichý protest v uliciach Alexandrie na počesť výročia smrti Chalída Saída, ktorého úmrtie sa stalo inšpiráciou pre demonštrácie. Následne Egyptský súd vyhlásil, že jeho vražda bude prešetrená. Poveril lekárske komisie preverení záznamov, pričom obvinení dvaja policajti zostali vo väzbe.¹⁵³ Výsledok mal byť známy 24. septembra, ale posudky lekárov boli posunuté právnikom na preštudovanie, preto bolo konanie odročené na 22. októbra.¹⁵⁴ Obaja policajti boli nakoniec odsúdení na 7 rokov odňatia slobody.¹⁵⁵

VROS sa snažila ukázať úplne inú politiku oproti bývalému režimu, čo potvrdilo aj otvorením blokády pásma Gazy na hraničnom priechode Rafah. Odôvodňovala to tým, že chce dať viac na „hlas ulice“ ako na izraelské obavy, napriek tomu sa v tom dá vidieť vplyv Moslimského bratstva, ktoré sa netají spojenectvom s teroristickým hnutím Hamas, nachádzajúcim sa na tomto území. A práve toto hnutie sa z otvorenia priechodu snažilo profitovať.¹⁵⁶

Prechodná vláda na popud desiatok politických zoskupení na čele s Moslimským bratstvom zmenila volebný zákon. Jeho pôvodné znenie nechávalo rezervovanú tretinu parlamentných kresiel pre nezávislých kandidátov, čo však podľa strán umožňovalo návrat ľudí spojených so starým režimom. Rozhodli sa preto bojkotovať voľby, ak by k zmene

¹⁵¹ BBC News: *Egypt profile – Timeline*. [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13315719>>

¹⁵² SME: *Amnesty International: Egypt nadalej porušuje ľudské práva*. [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5899557/amnesty-international-egypt-nadalej-porusuje-ludske-prava.html>>

¹⁵³ SME: *Egypt prešetrí smrť mladého aktivistu, ktorá vyvolala revolúciu*. [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5959837/egypt-presetri-smrt-mladeho-aktivistu-ktora-vyvolala-revoluciu.html>>

¹⁵⁴ Al Jazeera Blogs: *Egypt – Sep 24, 201*. [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/liveblog/egypt-sep-24-2011-1427>>

¹⁵⁵ Youssef, A. R.: *Egyptian court jails two police over activist's death*. [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://in.reuters.com/article/2011/10/26/idINIndia-60139120111026>>

¹⁵⁶ Shemesh, J.: *Po štyroch rokoch môžu Palestínčania do Egypta*. [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5914571/po-styroch-rokoch-mozu-palestincania-do-egypta.html>>

Egypt zatvoril Rafah po tom, čo pásmo Gazy ovládlo hnutie Hamas v roku 2007 za vlády Husnóho Mubaraka. Z druhej strany pásmo zablokoval Izrael a Gaza sa ocitla v izolácii.

zákona neprišlo. Vláda preto súhlasila, že kontroverzný volebný zákon zmení.¹⁵⁷ Nové rozhodnutia padli aj pri povolení nových strán, vznikla liberálna Strana slobodných Egypťanov, ktorá presadzovala napr. úplnú odluku náboženstva od štátu. Vo voľbách plánovala získať najmenej 50 % a predstavovala najvýznamnejšiu opozíciu Strane slobody a spravodlivosti, blízkej Moslimskému bratstvu, podporujúceho islamské náboženské hodnoty.¹⁵⁸

Vo volebnom zákone sa riešili aj iné zmeny. Parlamentné voľby nemali byť sprístupnené zahraničným pozorovateľom, čo vláda argumentovala ochranou suverenity krajiny. Oproti Mubarakovmu režimu má dohľad nad voľbami prevziať od ministerstva vnútra súdna moc, aby sa zabránilo manipulácií výsledkov v prospech NDS.¹⁵⁹ Na zvýšenie podpory verejnosti však urobila ústupok aj v tejto veci a povolili prístup zahraničia a zároveň zvýšila právomoci politických strán pri tvorení stálej vlády.¹⁶⁰ Pre umožnenie slobodných parlamentných volieb v súlade so sľubmi predstaviteľov armády sa VROS rozhodla zrušiť výnimočný stav platiaceho nepretržite od roku 1981.¹⁶¹

3.1.1 Parlamentné voľby

Pôvodný dátum konania parlamentných volieb, stanovený na september bol posunutý až na november. Malo to dva hlavné dôvody: krajina ešte nebola pripravená uskutočniť slobodné voľby a mnohé strany žiadali viac času na zorganizovanie sa, pretože Moslimské bratstvo bolo ďaleko pred nimi. Zdržanie však spôsobilo aj neskoré menovanie volebnej komisie armádou, konajúce sa 18. septembra.¹⁶²

¹⁵⁷ Pravda: *Egyptská vojenská vláda súhlasila so zmenou volebného zákona*. [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/egyptska-vojenska-vlada-suhlasila-so-zmenou-volebneho-zakona-p60-sk_svet.asp?c=A111002_113756_sk_svet_p29>

¹⁵⁸ SME: *Egypt povolil novú liberálnu stranu*. [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5969276/egypt-povolil-novu-liberalnu-stranu.html>>

¹⁵⁹ SME: *Egypt nepripustí na voľby zahraničných pozorovateľov*. [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5985830/egypt-nepusti-na-volby-zahranicnych-pozorovatelov.html>>

¹⁶⁰ Kirkpatrick, D.: *In Egypt, Concessions by Military on Politics*. [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <http://www.nytimes.com/2011/10/03/world/middleeast/military-gives-ground-on-politics-in-egypt.html?_r=3>

¹⁶¹ Pravda: *Egyptská vláda je pripravená zrušiť výnimočný stav*. [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/egyptska-vlada-je-pripravena-zrusit-vynimocny-stav-fyr-sk_svet.asp?c=A110812_081004_sk_svet_p58>

¹⁶² Rubin, B.: *Egyptian Election Postponed to November?* [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.gloria-center.org/2011/07/egyptian-election-postponed-to-november/>>

Pred novembrovým termínom sa však zdvihli opäť veľké demonštrácie s cieľom posunúť voľby a nahradiť armádu vládou radou starších.¹⁶³ Dôvodom snahy o zvrhnutie VROS bolo, že poslala políciu na potlačenie protestov, čoho výsledkom bolo vyše 40 obetí a 2000 zranených.¹⁶⁴ Po týchto udalostiach podal celý egyptský vládny kabinet na čele s Isámom Šaráfom demisiu a vojenská rada ju akceptovala.¹⁶⁵ Namiesto nej bola zvolená dočasná vláda s premiérom Kamálom Ganzúrí, skúseným politikom na dôchodku, ktorý prevzal aj časť prezidentských právomocí, s výnimkou kontroly justície a ozbrojených síl.¹⁶⁶ Teda VROS nechcela mať nad sebou naďalej dozor, naopak, chcela dohliadať na situáciu v krajine, a to potvrdzovalo aj vyhlásenie, že bez ohľadu na výsledok volieb, dá konečný súhlas novému politickému systému a novej ústave.¹⁶⁷

Parlamentné voľby sa začali podľa plánu 28. novembra a boli rozdelené na tri kolá, druhé sa konalo 14. decembra 2011 a tretie 3. januára 2012 pre dolný kabinet.¹⁶⁸ Voľby do horného kabinetu sa začali až 29. januára.¹⁶⁹ Konečné výsledky volieb boli zverejnené 21. januára 2012 a víťazstvo islamistických strán bolo zdrvivé, volilo ich 67 % zúčastnených voličov. Kedysi zakázané Moslimské bratstvo získalo približne 43 % parlamentných kresiel. Jeho Strana slobody a spravodlivosti menovala za šéfa parlamentu Saada al-Katátniho, vedúcu osobnosť Bratstva, ktorý sedel v bývalom parlamente ako nezávislý. Druhý najväčší počet kresiel získali radikálni saláfisti zo strany an-Núr, a to 29 %. Tretia a štvrtá v poradí boli liberálna Nová strana Wafd a sociálno-liberálna koalícia Egyptský blok. Z 508-člennej dolnej komory je desať miest obsadených armádou, pričom dve tretiny celkového počtu sú volené pomerným zastúpením a zostávajúca tretina priamou voľbou.¹⁷⁰

Prvé zasadnutie dolnej komory sa konalo 24. januára, pričom hlavným programom bolo zvolenie premiéra Ľudového zhromaždenia. Z počtu 496 hlasov sčítaných vo voľbách

¹⁶³ Chulov, M., Shenker, J.: *Egypt protester call for postponement of elections*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/nov/23/egypt-protesters-postponement-of-elections>>

¹⁶⁴ Lyon, A., Perry, T.: *Protests against military rule cloud Egypt election*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.reuters.com/article/2011/11/27/us-egypt-protests-idUSTRE7AI0EC20111127>>

¹⁶⁵ Pravda: *Egyptská vláda podala demisiu*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/egyptska-vlada-podala-demisiu-d2h-/sk_svet.asp?c=A111121_160406_sk_svet_p58>

¹⁶⁶ HNonline: *Nová egyptská vláda zložila sľub*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://hnonline.sk/svet/c1-54042250-nova-egyptska-vlada-zlozila-slub>>

¹⁶⁷ Shenker, J.: *Egypt's military will have final say on country's new constitution*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/dec/07/egypt-military-final-say-constitution>>

¹⁶⁸ Aj počas trvania volieb došlo k viacerým zrážkam medzi armádou a demonštrantami, ktoré spôsobili smrť ďalších 17 ľudí.

¹⁶⁹ Al Jazeera English: *Egypt sets parliamentary poll dates*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/09/2011927141328264948.html>>

¹⁷⁰ Coleman, J.: *Egypt election results show firm win for Islamists*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2012/jan/21/egypt-election-clear-islamist-victory>>

na túto pozíciu získal Katátní až 399. V jeho prejave sa vyjadril, že chce postaviť nový, ústavný, demokratický a moderný Egypt, pričom demokracia bude zdrojom ich parlamentnej sily.¹⁷¹ Od 29. januára do 11. marca prebiehali voľby do hornej komory Šúrá, kde bol za hovorcu zvolený rovnako člen Strany slobody a spravodlivosti, ktorá má pod kontrolou 59 % kresiel. Ahmed Fahmy si predsavzal držať rovnaký odstup od každého, väčšiny i opozície rovnako, podporujúc tak demokratické praktiky. Voľby do hornej komory zaznamenali nižšiu účasť ako do dolnej, pretože ho mnohí Egypťania považovali za menej dôležitý v rozhodovaní, keďže iba dáva názor na návrhy zákonom, ktoré jej prekladá prezident a Ľudové zhromaždenie.¹⁷²

3.1.2 Prezidentské voľby

Stanovenie termínu egyptských prezidentských volieb sa malo odvíjať od volieb parlamentných a následného schválenia finálnej verzie novej ústavy. Nový parlament 18. marca ustanovil, že zhromaždenie, ktoré bude poverené napísaním egyptskej ústavy bude zložené zo 100 členov, 50 % pochádzajúcich z Ľudového zhromaždenia a druhú polovicu budú zastupovať zvolené osoby mimo parlamentu.¹⁷³

Prvé kolo prezidentských volieb je naplánované na 23. a 24. máj 2012, prípadné druhé kolo komisia vyhlásila na 16. a 17. júna, pričom výsledky by mali byť známe 21. júna.¹⁷⁴ Na kandidáta prezidenta si ale zobralo prihlášku takmer 500 ľudí rôznych profesií, od novinárov cez sudcov a právnikov až po učiteľov. Nezávislí uchádzači sú povinní zabezpečiť si podporu 30 poslancov alebo 30 000 voličov v najmenej v 15 z 18 egyptských provincií, aby mohli vo voľbách kandidovať. Na uchádzačov z politických strán, ktoré majú aspoň jedného poslanca v parlamente, sa tieto požiadavky netýkajú.¹⁷⁵

¹⁷¹ Al Jazeera English: *Egypt's new assembly appoints speaker*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/01/201212385710930414.html>>

¹⁷² Reuters: *Egypt upper house picks Islamist as speaker*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://af.reuters.com/article/topNews/idAFJJOE81R07L20120228>>

¹⁷³ Egypt Independent: *Parliament approves criteria for constituent assembly makeup*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/718711>>

¹⁷⁴ Euro Atlantic Quaterly: *Egypt si zvolí svojho prezidenta na konci mája*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.eaq.sk/clanok/2012-03-03-egypt-si-zvoli-svojho-prezidenta-na-konci-maja>>

¹⁷⁵ Aktuality: *Egypt: Prihlášku do prezidentských volieb si zobrali stovky ľudí*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.aktuality.sk/clanok/203117/egypt-prihlasku-do-prezidentskych-volieb-si-zobrali-stovky-ludi/>>

Medzi kandidátmi sú však aj viacerí favoriti. Prekvapením bolo, že Muhammad Baradej svoju kandidatúru stiahol ešte v januári 2012.¹⁷⁶ Napriek tomu sa o úrad prezidenta bude uchádzať mnoho zvučných mien, ako napríklad Umar Sulajmán, Muhammad Husajn Tantáwí, Ajmán Núr, Ahmad Šáfik, alebo Amr Músa. Ďalšími vážnymi konkurentmi sú Usáma al-Gázalí Harb, líder strany Demokratické hnutie, al-Saíd al-Badawí, vodca znovu ožívajúcej opozičnej Wafd, Refát al-Saíd, čelný predstaviteľ Strany Tagammu, Abduláh al-Ašál, bývalý egyptský diplomat, ktorý hľadá podporu opozičných strán a Muhammad Badí, nedávno zvolený líder Moslimského bratstva.¹⁷⁷

Jedným z favoritov na prezidenta je aj Abdúl Fatúh, ktorý je bývalým vplyvným členom Bratstva a je považovaný za jedného z najpopulárnejších kandidátov. 23. februára naňho zaútočili militanti so samopalmi a pod hrozbou zabitia ho prinútili opustiť auto, ktoré následne ukradli. Utrpel pri tom otras mozgu, jeho šofér len niekoľko zranení. Takéto incidenty potvrdzujú fakt, že aj viac ako rok po zvrhnutí bývalého režimu krajina stále bojuje s vysokou kriminalitou.¹⁷⁸

Bývalý prezident Mubarak už počas revolučných demonštrácií prisľúbil, že sa nasledujúcich volieb nezúčastní. Potvrdzuje to však aj fakt, že v apríli roku 2011 bol obvinený zo zodpovednosti za vraždy počas protestov a je s ním vedený súdny spor, ktorý bol viackrát odročený a definitívny výsledok by mal padnúť približne v období konania prezidentských volieb, v prvom júnovom týždni roku 2012.¹⁷⁹ Tento verdikt bude jedným z vrcholov minuloročnej revolúcie. Prokuratúra žiada pre exprezidenta trest smrti.

Víťazovi prezidentských volieb by mala vládnuca VROS oficiálne odovzdať moc, a to do konca mesiaca, teda takmer 18 mesiacov od zosadenia Husního Mubaraka.

3.2 Ekonomický vývoj

Revolúcia mala v prvom rade najsilnejší vplyv na turizmus v Egypte, z ktorého krajina čerpá až 12,5 % svojho HDP pri návštevnosti 14,8 milióna turistov, ako ukázali

¹⁷⁶ HNOnline: *Baradej nebude kandidovať v prezidentských voľbách*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://hnonline.sk/svet/c1-54423180-baradej-nejbude-kandidovat-v-prezidentskych-volbach>>

¹⁷⁷ Gillin, E.: *Beyond Mubarak (and ElBaradei): 10 Men to Run Egypt next*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.esquire.com/blogs/politics/egypt-mubarak-succession-5184063>>

¹⁷⁸ Aktuálne: *Egyptského favorita prezidentských volieb ohrozovali samopalmi. Skončil s otrasom mozgu*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://aktualne.atlas.sk/egyptskeho-favorita-prezidentskych-volieb-ohrozovali-samopalmi-skoncil-s-otrasom-mozgu/zahranicie/afrika/>>

¹⁷⁹ Al Jazeera Blogs: *Mubarak Trial Live Blog*. [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/liveblog/Mubarak%20Trial>>

údaje za rok 2010. Pre egyptskú ekonomiku to znamenalo až 12,5 miliardy USD, vyprodukovaných v tomto sektore služieb.¹⁸⁰ Počas nepokojov na začiatku roka 2011 opustilo krajinu mnoho turistov a po skončení revolúcie sa vracali v zníženom počte v porovnaní s predošlým rokom 2010. Spôsobilo to tretinový prepád ročných príjmov z turizmu na 8,8 miliárd dolárov a následne aj pokles menových rezerv krajiny s celkovým úbytkom až 18 miliárd USD¹⁸¹. Zdroje cudzích mien podporila iba činnosť Suezského kanála, ktorý zarobil v medziročnom porovnaní o takmer pol miliardy USD viac, a to 5,22 miliardy dolárov.¹⁸²

Ďalším dôležitým zdrojom financií pre Egypt je dodávanie plynu, predovšetkým do Izraela, s ktorým má zmluvu o dodávke 40 % izraelskej spotreby a Jordánska, závisiacom na egyptskom plyne pre generovanie 80 % svojej elektriny.¹⁸³ Činnosť plynovodu bola však za posledný rok veľmi obmedzená až zastavená v dôsledku častých útokov, minimálne 12-tich od odstúpenia exprezidenta Mubaraka po február 2012, čo spôsobilo aj zdvojnásobenie cien pre Jordánsko.¹⁸⁴ Dôsledky na egyptskú ekonomiku však boli veľké, len počas októbra 2011 sa pre útoky straty vyšplhali na 80 miliónov USD, a to bez zahrnutia ušlého zisku z predaja plynu Izraelu a Jordánsku.¹⁸⁵

Pred revolúciou patril Egypt ku krajinám s najväčším príjmom priamych zahraničných investícií (PZI). Pre politické nepokoje však zahraniční investori stiahli svoj kapitál a zastavili projekty. Po Mubarakovom odchode sa predpokladalo otvorenie ekonomiky novou prístupnejšou vládou, a túto príležitosť rovno využili niektoré veľké medzinárodné spoločnosti ako napr. GlaxoSmithKline a Elektrolux, no aj tak došlo k poklesu zahraničného kapitálu. Hoci parlament už bol zvolený, politická neistota sa nestratí, pokiaľ úspešne neprebehnú prezidentské voľby v máji 2012, a práve preto sú zahraničné banky neochotné investovať do Egypta. Usáma Saláh, predseda egyptského Generálneho úradu pre investície sa vyjadril, že krajina hľadá predovšetkým investorov do

¹⁸⁰ Farouk, D., Tarek, S.: *Minister and labour rally against Islamist threat to Egyptian tourism*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://english.ahram.org.eg/News/28917.aspx>>

¹⁸¹ Egypt Independent: *Economy will recover once security is restored, say experts*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/594881>>

¹⁸² The Daily News Egypt: *Egypt tourism earnings fall 30 percent in 2011*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.thedailynewsegypt.com/tourism/egypt-tourism-earnings-fall-30-percent-in-2011.html>>

¹⁸³ The Guardian: *Egypt gas terminal explosion forces shutdown of export pipeline*. [cit. 2012-03-22].

Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/apr/27/egypt-gas-terminal-explosion-israel>> Egypt má potenciálne zásoby zemného plynu 1,7 tn metrov kubických, je na 18. priečke najväčších celosvetových zásob.

¹⁸⁴ al-Madany, S.: *Blast hits Egypt's pipeline to Israel*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://uk.reuters.com/article/2012/02/05/uk-egypt-gas-blast-idUKTRE81409720120205>>

¹⁸⁵ Burr, J.M.: *Egypt: Natural Gas, Pipelines, and the Gas Exporting Countries Forum*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.acdemocracy.org/viewarticle.cfm?id=1245>>

pracovne náročných oblastí s predpokladom vytvorenia väčšieho počtu pracovných miest. Takýto vývoj ale predpokladá až v treťom kvartáli roka 2012, aj pre možnú väčšiu stabilitu krajiny vďaka novej hlave štátu. Pôvodné odhady dosiahnuť 2,5 – 3 miliardy USD z PZI sa asi nenaplnia. Šance zvyšujú iba investori z japonskej Medzinárodnej agentúry pre spoluprácu, ktorí pomohli naplniť fond na výstavbu štvrtej línie káhirskeho metra sumou 1,28 miliárd amerických dolárov,¹⁸⁶ či katarské spoločnosti, ktoré chcú prostredníctvom spoločností joint ventures realizovať kapitál v až 10-miliardových projektoch.¹⁸⁷ Podľa údajov egyptskej centrálnej banky sa dá usúdiť, že rozsah PZI v egyptskej ekonomike má významný vplyv na zamestnanosť, ako aj akciový trh – v novembri 2011 poklesli zahraničné investície o 20 %, vzrástla nezamestnanosť o 11,9 % a akcie stratili polovicu svojej hodnoty v prvej polovici fiškálneho roka.¹⁸⁸

Aj napriek vyhladkam plynúcim zo zahraničných investícií bude Egypt potrebovať vliať 11 miliárd USD počas nasledujúcich dvoch rokov, aby mohol realizovať naplánované ekonomické reformy. Tieto zahŕňajú zavedenie dane z pridanej hodnoty na luxusné tovary, ktorá by nahradila všeobecnú daň z obratu, ďalej reštrukturalizáciu energetických nákladov a pozmenenie daňového zákona pre nehnuteľnosti.¹⁸⁹ Práve aj veľký trh nehnuteľností čaká na politickú stabilitu a úpravu právnych predpisov, pretože jeho vyhladky sú veľmi sľubné pre domácich ako aj zahraničných investorov.¹⁹⁰ Toto potvrdzuje aj záväzok ministerstva financií predať egyptské štátne pozemky Egyptčanom žijúcim v cudzine so snahou získať až 15 miliárd dolárov v najbližších štyroch rokoch. Minister Momtáz as-Sahíd rovnako rokoval s Medzinárodným menovým fondom (MMF) o pôvodne odloženej pôžičke 3,2 miliárd USD, ktorú Egypt odmietol, lebo nechcel zvyšovať svoj štátny dlh. Ako sa 19. marca 2012 vyjadril Ahmed Masúd, vedúci oddelenia MMF pre Blízky východ a zároveň aj vedúci misie MMF pre Egypt, v rozhovoroch sa stále dohadujú detaily navrhovanej ekonomickej reformy pre získanie finančnej podpory medzinárodnou organizáciou. Pre fond je podstatné, aby opravný program schválila verejnosť a aby hral

¹⁸⁶ Ahram Online: *Egypt unlikely to hit 2012 investment target*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://english.ahram.org.eg/NewsContent/3/12/37402/Business/Economy/Egypt-unlikely-to-hit-investment-target-.aspx>>

¹⁸⁷ Egypt Independent: *Qatar waiting for 'stability' before launching investment projects*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/621316>>

¹⁸⁸ Atty, M. A.: *Investment in Egypt risky, says EU Commission official*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/547401>>

¹⁸⁹ Ahram Online: *Egypt needs \$11 billion to fund economic reforms: Finance minister*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://english.ahram.org.eg/News/34167.aspx>>

¹⁹⁰ Makar, A.: *Egypt's real estate boom awaits political stability, say investors*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.thedailynewsegypt.com/egypts-real-estate-boom-awaits-political-stability-say-investors.html>>

ochrannú úlohu egyptskej ekonomiky v prechodnom štádiu.¹⁹¹ Pre podporu ekonomickej stability sa snažil zakročiť aj bývalý minister financií Sámir Radváh rokovaniami so švajčiarskym ambasádorom pre Egypt Dominikom Vergerom, v ktorých ho prosil o zníženie egyptských dlhov Švajčiarsku alebo splatných úrokov od začiatku roku 2012 v záujme použitia týchto prostriedkov na financovanie rozvoja ekonomických projektov.¹⁹²

Ďalšiu veľkú časť egyptskej ekonomiky tvorí poľnohospodárstvo, ktoré rovnako vykazuje potrebu modernizácie. Preto sa tamojšie ministerstvá poľnohospodárstva a školstva rozhodli v spolupráci s vládnu organizáciou Spojených štátov USAID vybudovať program zabezpečujúci vitalitu tohto sektora. Projekt sa bude týkať poľnohospodárskych technických škôl, ale aj podnikov činných v tejto oblasti, podieľajúcimi sa čiastkou vyššou ako 3 milióny amerických dolárov na tréningu študentov a svojich budúcich zamestnancov.¹⁹³

¹⁹¹ Egypt State Information Service: *Head of IMF: New strategy for supporting Egypt*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: < <http://www.sis.gov.eg/En/Story.aspx?sid=61001> >

¹⁹² Ministry of Finance: *Switzerland supports Egypt's efforts to restore economic stability*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: < <http://www.mof.gov.eg/English/MOFNews/Media/Pages/SwitzerlandsupportsEgypt%E2%80%99seffortstoreeconomicstability.aspx> >

¹⁹³ Embassy Of United States Cairo, Egypt: *Improving Agriculture Technical Education for Egyptian Students*. [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: < <http://egypt.usembassy.gov/pr031912.html> >

Záver

Sprvoti panoval názor, že egyptská revolúcia bola vyvolaná náboženskými skupinami, ktoré boli počas bývalého režimu marginalizované a prezentované ako kriminálne. Výskum však jednoznačne ukazuje neopodstatnenosť takýchto tvrdení. Moslimské bratstvo sa od vypuknutia aj vývoja revolúcie dištancovalo a demonštranti sa nehlásili k žiadnej ideológii. Išlo o masové protesty ľudí všetkých sociálnych vrstiev, vekových skupín, vierovyznania i politického presvedčenia. Dominovali im mladí ľudia, ktorí boli znechutení starým režimom, ktorého nespravodlivosť sa priamo dotýkala každého z nich a rozhodli sa tomu zriadeniu postaviť a definitívne ho zvrhnúť.

K revolúcii viedli Egyptčanov viaceré motívy, no motív náboženský bol na úplnej hranici všeobecného záujmu. To, čo ľudí vyhnalo do ulíc, bola predovšetkým zlá ekonomická situácia, nízke mzdy, nevyhovujúce pracovné podmienky, na zlepšenie ktorých mali odbory v danej dobe slabý hlas a ďalej nemenný politický režim so silnou cenzúrou a potláčaním slobody jednotlivca.

Občanom Egypta sa tento stav podarilo zmeniť po 18-tich dňoch neutíchajúcich protestov. No vtedy dosiahli iba pád starého režimu, nie zmenu, o ktorú sa snažili. Demokratizačný proces býva dlhý a zatiaľ všetky krajiny, ktoré prešli na nový systém revolúciou, čelili veľkým výzvam s nejasným riešením. Egypt sa práve teraz ocitá na tejto ceste. Isté zmeny už nastali a v súčasnosti sa nová vláda snaží, ešte s pomocou armády, dosiahnuť dostatočné politické aj ekonomické reformy, ktoré naštartujú krajinu k lepšej budúcnosti. Či tomu tak bude, ukáže aj najbližšia veľká voľba ľudu, voľba prezidenta. Je možné, že v konečnom dôsledku sa revolúcia stane výhrou pre nábožensky orientované skupiny, ktoré národ povedú k spoločnosti odlišnej od demokracií v západnom svete.

Ciele bakalárskej práce, spomenuté v úvode, sa podarilo splniť. Historický vývoj, jeho politické a ekonomické vplyvy, podmieňujúce vypuknutie revolúcie, jej priebeh i jej vplyv na nasledujúci vývoj Egypta sa podarilo opísať v troch kapitolách. Ostávajú už iba otvorené otázky ohľadom uskutočnenia a výsledkov prezidentských volieb, ktoré by mali vytvoriť podmienky pre rast egyptskej ekonomiky, predovšetkým vytváraním nových pracovných miest, v súčasnej dobe veľmi potrebných pre rozvoj hospodárstva. Predmetom ďalšieho výskumu by rovnako mohli byť porovnania s inými revolúciami arabského sveta, či analogické porovnanie s farebnými revolúciami strednej a východnej Európy, ktoré vykazujú isté podobné znaky.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje/monografie:

1. ABURISH, Said. 2004. *Nasser, the Last Arab*. 1. vydanie. New York: Thomas Dunne Books, 2004. 432 s. ISBN 03-122-8683-X
2. ALAGNA, Magdalena. 2004. *Anwar Sadar*. New York: The Rosen Publishing Group, 2004. 112 s. ISBN 08-239-4464-6
3. BLAUSTEIN, Albert – SIGLER Jay – BEEDE, Benjamin. 1977. *Independence documents of the world, Zväzok 1*. New York: Oceana Publications, Inc., 1977. 800 s. ISBN 0-379-00794-0
4. BLAYDES, Lisa. 2010. *Elections and Distributive Politics in Mubarak's Egypt*. New York: Cambridge University Press, 2010. 278 s. ISBN 11-070-0055-6
5. BLEPP, Christoph. 2011. *The awakening of Egypt: The correlation between the Egyptian revolution and the educational indicators*. Norderstedt: GRIN Verlag, 2011. 28 s. ISBN 978-3-640-93510-9
6. DEKMEJIAN, Hrair. 1971. *Egypt under Nasir: a study in political dynamics*. New York: SUNY Press, 1971. 368 s. ISBN 0-87395-080-1
7. FILIU, Jean-Pierre. 2011. *The Arab Revolution: Ten Lessons from the Democratic Uprising*. New York: Oxford University Press, Inc., 2011. 208 s. ISBN 978-0-19-989829-9
8. ISRAELI, Raphael. 1978. *The Public Diary of President Sadat: The Road to War - October 1970-October 1973*. Leiden, NL: E. J. Brill, 1978. 442 s. ISBN 90-04-05702-1
9. JANKOWSKI, James. 2000. *Egypt: A Short History*. Oxford: Oneworld Publications, 2000. 216 s. ISBN 1-85168-240-6
10. JANKOWSKI, James. 2002. *Násir's Egypt, Arab nationalism, and the United Arab Republic*. London: Lynne Rienner Publishers, Inc., 2002. 235 s. ISBN 1-58826-034-8
11. KEPEL, Gilles. 2006. *Jihad: the trail of political Islam*. London: I.B.Tauris & Co Ltd, 2006. 454 s. ISBN 1-84511-257-1
12. MILLER, Frederic – Vandome, Agnes – MCBREWSTER, John. 2010. *Muhammad Naguib*. Saarbrücken: VDM Publishing House Ltd, 2010. 120 s. ISBN 613-1-68431-6
13. PODEH, Elie. 1999. *The decline of Arab unity*. Brighton: Sussex Academic Press, 1999. 321 s. ISBN 1-902210-20-4
14. RUTHERFORD, Bruce. 2010. *Liberalism, Islam, and Democracy in the Arab World*. Woodstock: Princeton University Press, 2010. 304 s. ISBN 978-0-691-13665-3

15. SHARP, Jeremy. 2011. *Egypt: Background and U.S. Relations*. Collingdale, PA: Diane Publishing, 2011. 35 s. ISBN 1-437-92287-2
16. SHARP, Jeremy. 2011. *Egypt: The January 25 Revolution and Implications for U.S. Foreign Policy*. Collingdale, PA: Diane Publishing, 2011. 35 s. ISBN 1-437-98232-8
17. SORBY, Karol – SORBY, Karol. 2011. *Blízky východ v medzinárodnej politike (1971 – 1990)*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2011. 266 s. ISBN 978-80-225-3227-3
18. TIGNOR, Robert. 2010. *Egypt: A Short History*. Woodstock: Princeton University Press, 2010. 363 s. ISBN 978-0-691-14763-5
19. TRIPP, Charles – OWEN, Roger. 1989. *Egypt under Mubarak*. New York: Routledge, 2001. 191 s. ISBN 0-415-03887-1
20. TSVETOVAT, Maksim – KOUZNETSOV, Alexander. 2011. *Social Network Analysis for Startups*. Sebastopol, CA: O'Reilly Media, Inc., 2011. 190 s. ISBN 978-1-449-30646-5

Odborné články a štúdie z časopisov :

1. AMMOR, Fouad. 2011. The lessons to be learned from Europe's past mistakes. In: *Europe's World*. ISSN 1782-0642, 2011, Autumn 2011, č. 19, s. 122-123
2. BORNAYOVÁ, Dominika. 2005. Prezidentské voľby v Egypte v roku 2005. 2005. In: *Politické vedy*. ISSN 0049-1225, 2005, 3. ročník, č. 4, s. 85-98
3. CORM, Georges. 2011. The Arab spring risks turning sour. In: *Europe's World*. ISSN 1782-0642, 2011, Autumn 2011, č. 19, s. 102-105
4. D'ALEMA, Massimo. 2011. A make or break challenge for the EU's global role. In: *Europe's World*. ISSN 1782-0642, 2011, Autumn 2011, č. 19, s. 106-111
5. GLOSER, Günter. 2011. Practical ways Europe can harness the Arab spring. In: *Europe's World*. ISSN 1782-0642, 2011, Autumn 2011, č. 19, s. 112-114
6. HROUB, Khaled. 2011. How Al-Jazeera's Arab spring advanced Qatar's foreign policies. In: *Europe's World*. ISSN 1782-0642, 2011, Autumn 2011, č. 19, s. 124-127
7. KAWAKIBI, Salam. 2011. Let's be clear; the Arab spring is a genuine revolution. In: *Europe's World*. ISSN 1782-0642, 2011, Autumn 2011, č. 19, s. 110-111
8. LANDABURU, Eneko. 2011. The EU can yet seize the opportunities of Arab spring. In: *Europe's World*. ISSN 1782-0642, 2011, Autumn 2011, č. 19, s. 118-122
9. LEVI, Lucio. 2011. The Dawn of Democracy in the Arab World. 2011. In: *The Federalist Debate*. ISSN 1591-8483, 2011, 24. ročník, č. 2, s. 4-6

10. SARYUSZ-WOLSKI, Jacek. 2011. What Europe must do to regain credibility around the Mediterranean. In: *Europe's World*. ISSN 1782-0642, 2011, Autumn 2011, č. 19, s. 115-117
11. SORBY, Karol. 2008. Panarabské hnutie na vrchole: vznik Zjednotenej arabskej republiky. 2008. In: *História*. ISSN 1335-8316, ročník 8, č. 3, s.16-18
12. THE GLASGOW HERALD. 1982. Sadat assassins are executed. 1982. In: *The Glasgow Herald*. 200. ročník, č. 69, s. 4

Internetové zdroje:

1. ACCURACY: *An Open Letter to President Obama*. In: *Accuracy*. [online]. 30.01.2011 [cit. 2012-03-06]. Dostupné na internete: <<http://www.accuracy.org/an-open-letter-to-president-barack-obama/>>
2. AHRAM ONLINE: *Egypt needs \$11 billion to fund economic reforms: Finance minister*. In: *Ahram Online*. [online]. 10.02.2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://english.ahram.org.eg/News/34167.aspx>>
3. AHRAM ONLINE: *Egypt unlikely to hit 2012 investment target*. In: *Ahram Online*. [online]. 22.03.2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://english.ahram.org.eg/NewsContent/3/12/37402/Business/Economy/Egypt-unlikely-to-hit--investment-target-.aspx>>
4. AHRAM ONLINE: *Hossam Badrawi replaces NDP's Secretary general Safwat El Sherif and Gamal Mubarak*. In: *Ahram Online*. [online]. 05.02.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://english.ahram.org.eg/News/5039.aspx>>
5. AKTUALITY: *Egypt: Prihlášku do prezidentských volieb si zobrali stovky ľudí*. In: *Aktuality*. [online]. 14.03.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.aktuality.sk/clanok/203117/egypt-prihlasku-do-prezidentskych-volieb-si-zobrali-stovky-ludi/>>
6. AKTUÁLNE: *Egyptského favorita prezidentských volieb ohrozovali samopalmi. Skončil s otrasom mozgu*. In: *Aktuálne*. [online]. 24.02.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://aktualne.atlas.sk/egyptskeho-favorita-prezidentskych-volieb-ohrozovali-samopalmi-skoncil-s-otrasom-mozgu/zahranicie/afrika/>>
7. AL JAZEERA BLOGS: *'No to Suleiman, no to Shafiq'*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 30.01.2011 [cit. 2012-03-06]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/30/no-suleiman-no-shafiq>>
8. AL JAZEERA BLOGS: *Egypt – Sep 24, 2011*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 24.09.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/liveblog/egypt-sep-24-2011-1427>>

9. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog 28/1 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 28.01.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/28/live-blog-281-egypt-protests>>
10. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog 29/1 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 29.01.2011 [cit. 2012-03-05]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/29/live-blog-291-egypt-protests>>
11. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog 30/1 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 29.01.2011 [cit. 2012-03-06]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/29/live-blog-301-egypt-protests>>
12. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog 31/1 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 30.01.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/30/live-blog-311-egypt-protests>>
13. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 1 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 31.01.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/01/31/live-blog-feb-1-egypt-protests>>
14. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 10 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 10.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/10/live-blog-feb-10-egypt-protests>>
15. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 11 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 10.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/10/live-blog-feb-11-egypt-protests>>
16. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 2 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 01.02.2011 [cit. 2012-03-13]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/01/live-blog-feb-2-egypt-protests>>
17. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 3 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 02.02.2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/02/live-blog-feb-3-egypt-protests>>
18. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 4 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 03.02.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/03/live-blog-feb-4-egypt-protests>>
19. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 5 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 04.02.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/04/live-blog-feb-5-egypt-protests>>
20. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 6 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 05.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/05/live-blog-feb-6-egypt-protests>>
21. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 7 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 06.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/06/live-blog-feb-7-egypt-protests>>

22. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 8 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 07.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete:
<<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/07/live-blog-feb-8-egypt-protests>>
23. AL JAZEERA BLOGS: *Live blog Feb 9 – Egypt protests*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 08.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete:
<<http://blogs.aljazeera.net/middle-east/2011/02/08/live-blog-feb-9-egypt-protests>>
24. AL JAZEERA BLOGS: *Mubarak Trial Live Blog*. In: *Al Jazeera Blogs*. [online]. 22.02.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete:
<<http://blogs.aljazeera.net/liveblog/Mubarak%20Trial>>
25. AL JAZEERA ENGLISH: *Customers queue at Egypt banks*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 06.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete:
<<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/20112681158721997.html#>>
26. AL JAZEERA ENGLISH: *Defiant Mubarak refuses to resign*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 11.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete:
<<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/2011210172519776830.html>>
27. AL JAZEERA ENGLISH: *Egypt bans ex-ministers from travel*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 03.02.2011 [cit. 2012-03-15]. Dostupné na internete:
<<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/201123142759661467.html>>
28. AL JAZEERA ENGLISH: *Egypt gears up for gigantic protest*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 01.02.2011 [cit. 2012-03-12]. Dostupné na internete:
<<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/20111311965695371.html>>
29. AL JAZEERA ENGLISH: *Egypt protesters increase pressure*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 31.01.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete:
<<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/20111316148317175.html>>
30. AL JAZEERA ENGLISH: *Egypt remains at an impasse*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 06.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete:
<<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/201125232637371987.html>>
31. AL JAZEERA ENGLISH: *Egypt sets parliamentary poll dates*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 27.09.2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete:
<<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/09/2011927141328264948.html>>
32. AL JAZEERA ENGLISH: *Egypt's new assembly appoints speaker*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 24.01.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete:
<<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/01/201212385710930414.html>>
33. AL JAZEERA ENGLISH: *Egyptian financial crisis looms*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 31.01.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete:
<<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/20111319341644600.html>>
34. AL JAZEERA ENGLISH: *Hundreds mourn Egypt's dead*. In: *Al Jazeera English YouTube Channel*. [online]. 29.01.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete:
<<http://www.youtube.com/watch?v=XzLBCV-cwjg>>

35. AL JAZEERA ENGLISH: *Suleiman: Mubarak is our father*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 03.02.2011 [cit. 2012-03-15]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/2011231756869465.html>>
36. AL JAZEERA ENGLISH: *Suleiman: Mubarak waives office*. In: *Al Jazeera English YouTube Channel*. [online]. 11.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.youtube.com/watch?v=vDyD2-42G6k>>
37. AL JAZEERA ENGLISH: *Timeline: Egypt's revolution*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 14.02.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/201112515334871490.html>>
38. AL-MADANY, Sherine – MOHAMED, Yusri – Tolba, Ahmed: *Blast hits Egypt's pipeline to Israel*. In: *Reuters*. [online]. 05.02.2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://uk.reuters.com/article/2012/02/05/uk-egypt-gas-blast-idUKTRE81409720120205>>
39. APRIL 6 YOUTH MOVEMENT: *April 6 Youth News : Urgent call from the Egyptian demonstrators who are defending their country and for their right to live a free respectable life*. In: *April 6 Youth Movement*. [online]. 03.02.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://6april.org/english/modules/news/article.php?storyid=24>>
40. AQUINO, Mia: *Protesters around the world march against Egypt's Mubarak*. In: *CNN World*. [online]. 29.01.2011 [cit. 2012-03-13]. Dostupné na internete: <http://articles.cnn.com/2011-01-29/world/egypt.world.protests_1_london-protest-egypt-s-mubarak-egyptian-people?_s=PM:WORLD>
41. ASHTON, Catherine: *Catherine Ashton EU High Representative for Foreign Affairs and Security Policy and Vice President of the European Commission Remarks on Egypt and Tunisia European Parliament Brussels, 2 February 2011*. In: *Europa*. [online]. 02.02.2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/11/66&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>>
42. ATTY, Mohamed Abdel: *Investment in Egypt risky, says EU Commission official*. In: *Egypt Independent*. [online]. 13.12.2011 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/547401>>
43. BANKS, E.: *How Facebook Supported the Egyptian Revolution*. In: *Mashable Social Media*. [online] 25.02.2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://mashable.com/2011/02/25/facebook-egypt/>>
44. BBC NEWS: *1956: Egypt seizes Suez Canal*. In: *BBC On This Day*. [online]. [cit. 2011-12-12]. Dostupné na internete: <http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/july/26/newsid_2701000/2701603.stm>
45. BBC NEWS: *Egypt internet comes back online*. In: *BBC News Technology*. [online]. 02.02.2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/technology-12346929>>

46. BBC NEWS: *Egypt profile – Timeline*. In: *BBC News Africa*. [online]. 18.03.2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13315719>>
47. BBC NEWS: *Egypt profile*. In: *BBC News Africa*. [online]. 23.01.2012 [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13313370>>
48. BBC News: *Egypt referendum strongly backs constitution changes*. In: *BBC News Middle East*. [online]. 20.03.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-12801125>>
49. BBC NEWS: *Egypt's Mubarak: End of the great survivor*. In: *BBC News Middle East*. [online]. 11.02.2011 [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-12416154>>
50. BOWMAN, Warigia: *Parliamentary and Presidential Elections in Egypt: Part 1*. In: *Democratizing the New Egypt*. [online]. 20.07.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://democratizingegypt.blogspot.com/2011/07/parliamentary-and-presidential.html>>
51. BURR, J. Millard: *Egypt: Natural Gas, Pipelins, and the Gas Exporting Countries Forum*. In: *American Centre for Democracy*. [online]. 25.01.2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.acdemocracy.org/viewarticle.cfm?id=1245>>
52. CARLSTORM, Gregg: *Egypt businesses hit by instability*. In: *Al Jazeera News Middle East*. [online]. 31.01.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/01/2011131143945965562.html>>
53. CBC NEWS: *Egyptian clashes leave 3 dead, hundreds hurt*. In: *CBC News World*. [online]. 02.02.2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.cbc.ca/news/world/story/2011/02/02/egypt-mubarak-military.html>>
54. CIA WORLD FACTBOOK: *The World fact book: Africa: Egypt*. In: *CIA World Factbook*. [online]. 06.03.2012 [cit. 2011-12-12]. Dostupné na internete: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html>>
55. CNN WORLD: *Egyptian-American leaders call for U.S. support of 'Lotus Revolution'*. In: *CNN World*. [online]. 28.01.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <http://articles.cnn.com/2011-01-28/world/egypt.press.club_1_saad-eddin-ibrahim-egyptian-american-egyptian-people?_s=PM:WORLD>
56. CNN WORLD: *Egyptian-American leaders call for U.S. support of 'Lotus Revolution'*. In: *CNN World*. [online]. 28.01.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <http://articles.cnn.com/2011-01-28/world/egypt.press.club_1_saad-eddin-ibrahim-egyptian-american-egyptian-people?_s=PM:WORLD>
57. CNN WORLD: *Mubarak warns of '100 bin Ladens'*. In: *CNN World*. [online]. 01.04.2003 [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <<http://edition.cnn.com/2003/WORLD/meast/03/31/iraq.egypt.mubarak.reut/>>
58. CNN WORLD: *Muslim Brotherhood: 'We are not seeking power'*. In: *CNN World*. [online]. 10.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete:

- <<http://www.cnn.com/2011/WORLD/africa/02/09/egypt.muslim.brotherhood/index.html>>
59. COLEMAN, Jasmine: *Egypt election results show firm win for Islamists*. In: *The Guardian*. [online]. 21.01.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2012/jan/21/egypt-election-clear-islamist-victory>>
 60. COOPER, Anderson: *Trains Moving Again In Cairo*. In: *Huffington Post*. [online]. 05.02.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://huff.to/x85RH6>>
 61. COWELL, Alan: *For Egypt, Fridays Will Wever Be the Same*. In: *New York Times World*. [online]. 03.12.1989 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.nytimes.com/1989/12/03/world/for-egypt-fridays-will-never-be-the-same.html>>
 62. COWIE, James: *Egypt Leaves the Internet*. In: *Reneysys Blog*. [online]. 27.01.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.reneysys.com/blog/2011/01/egypt-leaves-the-internet.shtml>>
 63. DOCS.GOOGLE: *#Jan25 Missing Persons List*. In: *Docs.Google*. [online]. [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<https://docs.google.com/spreadsheet/ccc?key=0AtUC5Tzt8MFudF9rYXRENEUzTnEOV1NLWGcwUXdJa0E&hl=en#gid=0>>
 64. EGYPT INDEPENDENT: *840 killed in Egypt's revolution, health ministry officials says*. In: *Egypt Independent*. [online]. 04.04.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/385973>>
 65. EGYPT INDEPENDENT: *Economy will recover once security is restored, say experts*. In: *Egypt Independent*. [online]. 10.01.2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/594881>>
 66. EGYPT INDEPENDENT: *Parliament approves criteria for constituent assembly makeup*. In: *Egypt Independent*. [online]. 18.03.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/718711>>
 67. EGYPT INDEPENDENT: *Qatar waiting for 'stability' before launching investment projects*. In: *Egypt Independent*. [online]. 26.01.2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/621316>>
 68. EGYPT STATE INFORMATION SERVICE: *Head of IMF: New strategy for supporting Egypt*. In: *Egypt State Information Service*. [online]. 20.03.2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.sis.gov.eg/En/Story.aspx?sid=61001>>
 69. EGYPT'S TRANSITION: *Al-Ghad (Tomorrow Party)*. In: *Carnegie Endowment for International Peace*. [online]. 20.09.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://egyptelections.carnegieendowment.org/2011/09/20/al-ghad-tomorrow-party>>
 70. EMBASSY OF UNITED STATES CAIRO, EGYPT: *Improving Agriculture Technical Education for Egyptian Students*. In: *Embassy Of United States Cairo, Egypt*. [online]. 19.03.2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://egypt.usembassy.gov/pr031912.html>>

71. ENDERS, Klaus: *IMF Survey: Egypt: Reforms Trigger Economic Growth*. In: *International Monetary Fund*. [online]. 13.02.2008 [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete: <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2008/car021308a.htm>>
72. EURO ATLANTIC QUATERLY: *Egypt si zvolí svojho prezidenta na konci mája*. In: *Euro Atlantic Quaterly*. [online]. 03.03.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.eaq.sk/clanok/2012-03-03-egypt-si-zvoli-svojho-prezidenta-na-konci-maja>>
73. FAROUK, Dalia - TAREK, Sherif: *Minister and labour rally against Islamist threat to Egyptian tourism*. In: *Ahram Online*. [online]. 10.12.2011 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://english.ahram.org.eg/News/28917.aspx>>
74. FISHER, Alan: *Protesters insist Mubarak must go*. In: *Al Jazeera English YouTube Channel*. [online]. 08.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.youtube.com/watch?v=8cmAuwTIVcE>>
75. France 24: *World leaders condemn attacks on journalists*. In: *France 24*. [online]. 04.02.2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.france24.com/en/20110203-world-leaders-condemn-attacks-journalists-egypt-unrest-media-mubarak>>
76. FROOMKIN, Dan: Scholar: *Mubarak's Departure Won't Lead To Chaos Or Theocracy*. In: *Huffington Post*. [online]. 05.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <http://www.huffingtonpost.com/2011/02/05/mubarak-departure-wont-lead-to-chaos_n_819144.html>
77. GAD, Emad: *January 25 Revolution: Religion is for God, Egypt for Egyptians*. In: *Ahram online*. [online]. 04.03.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://english.ahram.org.eg/NewsContentP/4/6928/Opinion/January--Revolution-Religion-is-for-God,-Egypt-for.aspx>>
78. GIGLIO, Mike: „*We Are All Khaled Said*“: *Will the Revolution Come to Egypt?* In: *The Daily Beast*. [online]. 22.01.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.thedailybeast.com/articles/2011/01/22/we-are-all-khaled-said-will-the-revolution-come-to-egypt.html>>
79. GIGLIO, Mike: *Google Executive Wael Ghonim Admits He Was El Shaheed*. In: *The Daily Beast*. [online]. 07.02.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.thedailybeast.com/articles/2011/02/07/google-executive-wael-ghonim-admits-he-was-el-shaheed.html>>
80. GIGLIO, Mike: *Middle East Uprising: Facebook's Secret Role in Egypt*. In: *The Daily Beast*. [online]. 24.02.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.thedailybeast.com/articles/2011/02/24/middle-east-uprising-facebooks-back-channel-diplomacy.html?cid=hp:mainpromo6>>
81. GILLIN, Eric: *Beyond Mubarak (and ElBaradei): 10 Men to Run Egypt next*. In: *Esquire*. [online]. 04.02.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.esquire.com/blogs/politics/egypt-mubarak-succession-5184063>>

82. GLOBAL SECURITY: *Egypt – Elections Under Mubarak 2000-2010*. In: *Global Security*. [online]. [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete: <<http://www.globalsecurity.org/military/world/egypt/politics-2000-2010.htm>>
83. GOLLUST, David: *Clinton Urges Mubarak Government to Engage Immediately With Protesters*. In: *Voice of America News Middle East*. [online]. 28.01.2011 [cit.2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.voanews.com/english/news/middle-east/Clinton-Urges-Mubarak-Government-to-Engage-Immediately-With-Protesters-114824444.html>>
84. GOMBÁR, Eduard: *Československo a Egypt v letech 1920–1970*. In: *Společnost Česko-Arabská Bulletin*. [online]. [cit. 2011-12-12]. Dostupné na internete: <<http://www.czech-arab.org/bulletin/26.pdf>> s.11-12
85. GOOGLE CRISIS RESPONSE: *Egyptian Resources*. In: *Google Crisis Response*. [online]. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.google.com/crisisresponse/egypt.html>>
86. GULF DAILY NEWS: *Investors See White Revolution in Egypt*. In: *Gulf Daily News*. [online]. 13.02.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.gulf-daily-news.com/NewsDetails.aspx?storyid=299386>>
87. HAARETZ DAILY: *Mubarak tells new PM to cut prices, blames rioting on Islamists*. In: *Haaretz Daily*. [online]. 31.01.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.haaretz.com/news/international/mubarak-tells-new-pm-to-cut-prices-blames-rioting-on-islamists-1.340283>>
88. HALLIDAY, Josh: *Al-Jazeera journalists arrested in Egypt*. In: *The Guardian*. [online]. 31.01.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/media/2011/jan/31/al-jazeera-journalists-egypt>>
89. HENNESSY-FISKE, Molly: *EGYPT: More than 160,000 foreigners have evacuated*. In: *Los Angeles Times Middle East*. [online]. 04.02.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://latimesblogs.latimes.com/babylonbeyond/2011/02/egypt-more-than-160000-foreigners-have-fled-.html>>
90. HISTORY WORLD: *History of Egypt*. In: *History World* . [online].[cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <<http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?groupid=275&HistoryID=aa28&track=pthc>>
91. HNONLINE: *Baradej nebude kandidovať v prezidentských voľbách*. In: *Hospodárske noviny Online*. [online]. 14.01.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://hnonline.sk/svet/c1-54423180-baradej-nejbude-kandidovat-v-prezidentskych-volbach>>
92. HNONLINE: *Nová egyptská vláda zložila sľub*. . In: *Hospodárske noviny Online*. [online]. 07.12.2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://hnonline.sk/svet/c1-54042250-nova-egyptska-vlada-zlozila-slub>>
93. HOSENBALL, Mark: *Exclusive: Egypt's Suleiman demonized Islamists: WikiLeaks cables*. In: *Reuters*. [online]. 06.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete:

<<http://www.reuters.com/article/2011/02/06/us-egypt-wikileaks-suleiman-idUSTRE71518C20110206>>

94. HOUNSHELL, Blake: *A New Leader for Egypt's Protesters?* In: *Foreign Policy*. [online]. 07.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/02/07/a_new_leader_for_egypt_s_protesters?sms_ss=twitter&at_xt=4d51d4dbe35e3162,0>
95. HUFFINGTON POST: *Egypt Internet Clampdown Cost \$90 Million, OECD Estimates*. In: *Huffington Post*. [online]. 03.02.2011 [cit. 2012-03-15]. Dostupné na internete: <http://www.huffingtonpost.com/2011/02/03/egypt-internet-clampdown-_n_818059.html>
96. HUFFINGTON POST: *Egypt Protest: Government Agrees to Major Demands In Talks On Sunday*. In: *Huffington Post*. [online]. 06.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <http://www.huffingtonpost.com/2011/02/06/egypt-protests-government-talks-press-freedom-martial-law_n_819212.html>
97. HUFFINGTON POST: *Wael Ghonim Speaks In Tahrir Square*. In: *Huffington Post*. [online]. 08.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://huff.to/xzXPXB>>
98. CHULOV, Martin - SHENKER, Jack: *Egypt protester cal for posponement of elections*. In: *The Guardian*. [online]. 24.11.2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/nov/23/egypt-protesters-postponement-of-elections>>
99. IBN LIVE: *Facebook post that sparked Egypt revolution*. In: *IBN Live World*. [online]. 03.02.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://ibnlive.in.com/news/facebook-post-that-sparked-egypt-revolution/142328-2.html>>
100. ISRAEL MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS: *Israel-Egypt Peace Treaty*. In: *Israel Ministry of Foreign Affairs*. [online]. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <<http://www.mfa.gov.il/MFA/Peace+Process/Guide+to+the+Peace+Process/Israel-Egypt+Peace+Treaty.htm>>
101. JAFARI, Jafar: *Officials Resign In Protest*. In: *Huffington Post*. [online]. 04.02.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <http://www.huffingtonpost.com/2011/02/03/day-of-departure-feb-4_n_818398.html#452_officials-resign-in-protest>
102. JOHNSON, Keith: *Google Executive Released by Egypt Government*. In: *The Wall Street Journal*. [online]. 07.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://blogs.wsj.com/dispatch/2011/02/07/google-executive-released-by-egypt-government/>>
103. KHAN, Mohammed: *Who's afraid of the Muslim Brothers*. In: *Al Jazeera In Depth*. [online]. 09.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2011/02/20112810283643766.html>>
104. KIRKPATRICK, David D., SANGER, David E.: *Egypt Officials Seek to Nudge Mubarak Out*. In: *New York Times Middle East*. [online]. 04.02.2011 [cit. 2012-03-17].

- Dostupné na internete:
<<http://www.nytimes.com/2011/02/05/world/middleeast/05egypt.html>>
105. KIRKPATRICK, David D., SANGER, David E.: *Egypt Officials Seek to Nudge Mubarak Out*. In: *New York Times Middle East*. [online]. 04.02.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete:
<<http://www.nytimes.com/2011/02/05/world/middleeast/05egypt.html?pagewanted=2>>
106. KIRKPATRICK, David D.: *Egypt Military Aims to Cement a Muscular Role in Government*. In: *New York Times Middle East*. [online]. 16.07.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete:
<<http://www.nytimes.com/2011/07/17/world/middleeast/17egypt.html?pagewanted=all>>
107. KIRKPATRICK, David D.: *In Egypt, Concessions by Military on Politics*. In: *New York Times Middle East*. [online]. 02.10.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete:
<http://www.nytimes.com/2011/10/03/world/middleeast/military-gives-ground-on-politics-in-egypt.html?_r=3>
108. KOVÁČ, Patrik – MAYEROVÁ, Ivona: *Egypt: Demonstranti plánujú miliónový pochod*. In: *Aktuality*. [online]. 31.01.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete:
<<http://www.aktuality.sk/clanok/181361/egypt-demonstranti-planuju-milionovy-pochod/>>
109. KRČMÁRIK, Matúš: *Mubarak odstúpil, Egypťania oslavujú*. In: *SME*. [online]. 11.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete:
<<http://www.sme.sk/c/5762299/mubarak-odstupil-egyptania-oslavuju.html>>
110. LANDLER, Mark - COOPER, Helene - KIRKPATRICK, David D.: *Mubarak of Egypt Agrees Not to Run Again*. In: *New York Times Middle East*. [online]. 01.02.2011 [cit. 2012-03-13]. Dostupné na internete:
<http://www.nytimes.com/2011/02/02/world/middleeast/02transition.html?_r=2&src=twrhp>
111. LANDLER, Mark: *Obama Cautions Embattled Ally Against Violence*. In: *New York Times Middle East*. [online]. 28.01.2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete:
<<http://www.nytimes.com/2011/01/29/world/middleeast/29diplo.html>>
112. LYON, Alistair - PERRY, Tom: *Protests against military rule cloud Egypt election*. In: *Reuters*. [online]. 27.11.2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete:
<<http://www.reuters.com/article/2011/11/27/us-egypt-protests-idUSTRE7AI0EC20111127>>
113. MACNICOL, Glynnis: *Even President Obama Is Watching Al Jazeera*. In: *Business Insider*. [online]. 29.01.2011 [cit. 2012-03-06]. Dostupné na internete:
<<http://www.businessinsider.com/egypt-crisis-obama-al-jazeera-2011-1>>
114. MAKAR, Amir: *Egypt's real estate boom awaits political stability, say investors*. In: *The Daily News Egypt*. [online]. 21.02.2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete:
<<http://www.thedailynewsegypt.com/egypts-real-estate-boom-awaits-political-stability-say-investors.html>>

115. MCGREAL, Chris - TRAN, Mark: *Egypt's new cabinet announces 15% rise in salaries and pensions*. In: *The Guardian*. [online]. 07.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/feb/07/egypt-cabinet-announces-salaries-pensions-rise>>
116. MCGREAL, Chris: *Egypt's army 'involved in detentions and torture'*. In: *The Guardian*. [online]. 09.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/feb/09/egypt-army-detentions-torture-accused>>
117. MINISTRY OF FINANCE: *Switzerland supports Egypt's efforts to restore economic stability*. In: *Ministry of Finance, Arab Republic of Egypt*. [online]. 23.02.2011 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.mof.gov.eg/English/MOFNews/Media/Pages/SwitzerlandsupportsEgypt%E2%80%99seffortstorestoreeconomicstability.aspx>>
118. NOBEL PRIZE: *The Nobel Peace Prize 1978*. In: *Nobel Prize*. [online]. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/1978/al-sadat-lecture.html>
119. O'BRIEN, Danny: *Egypt rejoins the Net*. In: *Committee to Protect Journalist*. [online]. 02.02.2011 [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://cpj.org/internet/2011/02/internet-connectivity-has-been-restored.php>>
120. ONTV: *Wael Ghonim is Free: First Words* *ميينغ لىاو تاحي رصت لوأ English Subs*. In: *ONtv YouTube Channel*. [online]. 07.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.youtube.com/watch?v=Cq2bFgvvtYE>>
121. OSMAN, Ahmed Zaki: *Referendums: Can a tactic of Egypt's dictators become a tool for democracy?* In: *Egypt Independent*. [online]. 18.03.2011 [cit. 2012-02-11]. Dostupné na internete: <<http://www.egyptindependent.com/node/362844>>
122. PBS: *April 6 Youth Movement*. In: *PBS*. [online]. [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/revolution-in-cairo/inside-april6-movement/>>
123. PBS: *Day-to-Day Timeline – Jan. 25 – Revolution in Cairo*. In: *PBS*. [online]. 25.01.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/revolution-in-cairo/day-to-day/>>
124. PBS: *Day-to-Day Timeline – Jan. 26 – Revolution in Cairo*. In: *PBS*. [online]. 26.01.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/revolution-in-cairo/day-to-day/jan-26.html>>
125. PRAVDA: *Armáda rozpustila parlament, v Egypte prestala platiť ústava*. In: *Pravda*. [online]. 13.02.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/armada-rozpustila-parlament-v-egypte-prestala-platit-ustava-p56-/sk_svet.asp?c=A110213_174123_sk_svet_p29>
126. PRAVDA: *Egyptská vláda je pripravená zrušiť výnimočný stav*. In: *Pravda*. [online]. 12.08.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/egyptskavlada-je-pripravena-zrusit-vynimocny-stav-fyr-/sk_svet.asp?c=A110812_081004_sk_svet_p58>

127. PRAVDA: *Egyptská vláda podala demisiu*. In: *Pravda*. [online]. 21.11.2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/egyptska-vlada-podala-demisiu-d2h-/sk_svet.asp?c=A111121_160406_sk_svet_p58>
128. PRAVDA: *Egyptská vojenská vláda súhlasila so zmenou volebného zákona*. In: *Pravda*. [online]. 02.10.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/egyptska-vojenska-vlada-suhlasila-so-zmenou-volebneho-zakona-p60-/sk_svet.asp?c=A111002_113756_sk_svet_p29>
129. PRAVDA: *Mubarak odstúpil, moc prevzala armáda. Egypt oslavoval do rána*. In: *Pravda*. [online]. 11.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/mubarak-odstupil-moc-prevzala-armada-egypt-oslavoval-do-rana-p5q-/sk_svet.asp?c=A110211_172733_sk_svet_p29>
130. PRAVDA: *Štátne médiá zradili Mubaraka, život v Káhire sa vracia do normálu*. In: *Pravda*. [online]. 13.02.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/statne-media-zradili-mubaraka-zivot-v-kahire-sa-vracia-do-normalu-ph3-/sk_svet.asp?c=A110213_105018_sk_svet_p29>
131. PRAVDA: *Švajčiari zmrazili účty prezidenta, peniaze môžu dostať Egyptania*. In: *Pravda*. [online]. 11.02.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/svajciari-zmrazili-ucty-prezidenta-peniaze-mozu-dostat-egyptania-1d0-/sk_svet.asp?c=A110211_210246_sk_svet_p29>
132. PRESTON, Jenifer: *Facebook Officials Keep Quiet on Its Role in Revolts*. In: *New York Times*. [online]. 14.02.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <http://www.nytimes.com/2011/02/15/business/media/15facebook.html?_r=1>
133. RAVID, Barak: *Israel urges world to curb criticism of Egypt's Mubarak*. In: *Haaretz News*. [online]. 31.01.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://www.haaretz.com/print-edition/news/israel-urges-world-to-curb-criticism-of-egypt-s-mubarak-1.340238>>
134. REDIFF NEWS: *Mubarak: From popular President to hated dictator*. In: *Rediff News*. [online]. 11.02.2011 [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete: <<http://www.rediff.com/news/slide-show/slide-show-1-mubarak-from-popular-president-to-hated-dictator/20110210.htm>>
135. REUTERS: *Egypt upper house picks Islamist as speaker*. In: *Reuters*. [online]. 28.02.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://af.reuters.com/article/topNews/idAFJ0E81R07L20120228>>
136. REUTERS: *Former acting president of Egypt dies in Malaysia*. In: *Reuters*. [online]. 21.02.2008 [cit. 2012-02-11]. Dostupné na internete: <<http://in.reuters.com/article/2008/02/21/idINIndia-32078520080221>>
137. RUBIN, Barry: *Egyptian Election Postponed to November?* In: *Gloria Center*. [online]. 19.07.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.gloria-center.org/2011/07/egyptian-election-postponed-to-november/>>

138. SHEMESH, Jana.: *Po štyroch rokoch môžu Palestínčania do Egypta*. In: *SME*. [online]. 30.05.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5914571/po-styroch-rokoch-mozu-palestincania-do-egypta.html>>
139. SHEMESH, Jana: *Egypt sa istil v referende proti diktátorom*. In: *SME*. [online]. 20.03.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5815725/egypt-sa-istil-v-referende-proti-diktatorom.html>>
140. SHENKER, Jack: *Egypt's military will have final say on country's new constitution*. In: *The Guardian*. [online]. 07.12.2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/dec/07/egypt-military-final-say-constitution>>
141. *SME: Amnesty International: Egypt naďalej porušuje ľudské práva*. In: *SME*. [online]. 19.05.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5899557/amnesty-international-egypt-nadalej-porusuje-ludske-prava.html>>
142. *SME: Egypt nepripustí na voľby zahraničných pozorovateľov*. In: *SME*. [online]. 20.07.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5985830/egypt-nepusti-na-volby-zahranicnych- pozorovatelov.html>>
143. *SME: Egypt povolil novú liberálnu stranu*. In: *SME*. [online]. 07.07.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5969276/egypt-povolil-novu-liberalnu-stranu.html>>
144. *SME: Egypt prepustil policajtov, ktorí sa podieľali na násilnostiach*. In: *SME*. [online]. 14.07.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5978328/egypt-prepustil-policajtov-ktori-sa-podielali-na-nasilnostiach.html>>
145. *SME: Egypt prešetrí smrť mladého aktivistu, ktorá vyvolala revolúciu*. In: *SME*. [online]. 30.06.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5959837/egypt-presetri-smrt-mladeho-aktivistu-ktora-vyvolala-revoluciu.html>>
146. *SME: Egypt rozpustil aparát štátnej bezpečnosti*. In: *SME*. [online]. 15.03.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5808708/egypt-rozpustil-aparat-statnej-bezpecnosti.html>>
147. *SME: Násilnosti stoja Egypt najmenej 310 miliónov dolárov denne*. In: *SME Ekonomika*. [online]. 04.02.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://ekonomika.sme.sk/c/5752660/nasilnosti-stoja-egypt-najmenej-310-milionov-dolarov-denno.html>>
148. *SME: V novej egyptskej vláde to neklape. Hawás odstúpil*. In: *SME*. [online]. 04.03.2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné na internete: <<http://www.sme.sk/c/5791994/v-novej-egyptskej-vlade-to-neklape-hawas-odstupil.html>>
149. THE AVALON PROJECT: *Pact of the League of Arab States, March 22, 1945*. In: *Yale Law School Lillian Goldman Law Library*. [online]. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <http://avalon.law.yale.edu/20th_century/arableag.asp>

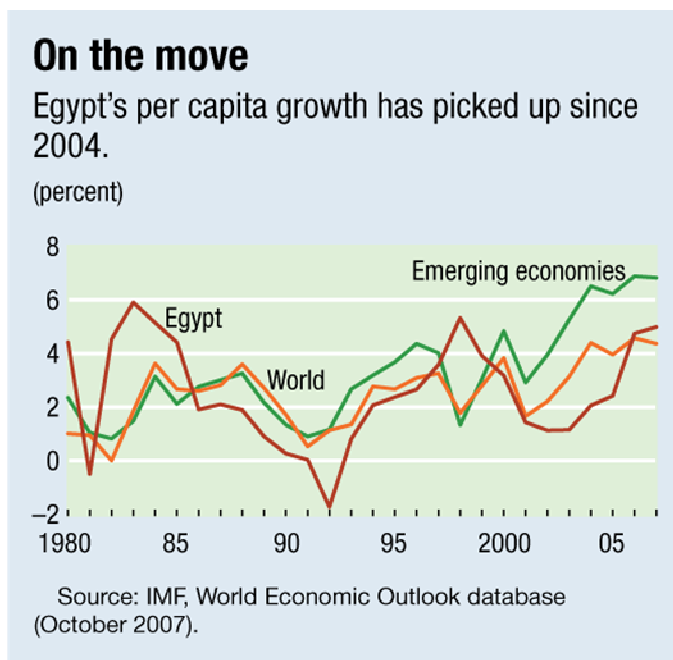
150. THE DAILY NEWS EGYPT: *Egypt tourism earnings fall 30 percent in 2011*. In: *The Daily News Egypt*. [online]. 16.01.2012 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.thedailynewsegypt.com/tourism/egypt-tourism-earnings-fall-30-percent-in-2011.html>>
151. THE ECONOMIST: *A survey of Egypt: The IMF's model pupil*. In: *The Economist*. [online]. 18.03.1999 [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <http://www.economist.com/node/319594/print?story_id=319594>
152. The Guardian: *Egypt gas terminal explosion forces shutdown of export pipeline*. In: *The Guardian*. [online]. 27.04.2011 [cit. 2012-03-22]. Dostupné na internete: <<http://www.guardian.co.uk/world/2011/apr/27/egypt-gas-terminal-explosion-israel>>
153. THE NEW YORK TIMES: *Hosni Mubarak*. In: *The New York Times Times Topics*. [online]. 05.01.2012 [cit. 2012-02-11]. Dostupné na internete: <http://topics.nytimes.com/top/reference/timestopics/people/m/hosni_mubarak/index.html>
154. THEODORA: *Egypt economy 2011, CIA World Factbook*. In: *Theodora*. [online] 21.02.2012 [cit. 2012-02-27]. Dostupné na internete: <http://www.theodora.com/wfbcurrent/egypt/egypt_economy.html>
155. USA TODAY: *Egypt: U.S. withdrawal would hurt Iraq*. In: *USA Today World*. [online]. 04.09.2006 [cit. 2012-02-12]. Dostupné na internete: <http://www.usatoday.com/news/world/iraq/2006-04-09-egypt-comments_x.htm>
156. USA TODAY: *Top leadership in Egypt's ruling party resigns*. In: *USA Today World*. [online]. 02.05.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <http://www.usatoday.com/news/world/2011-02-05-egypt-protests_N.htm>
157. WEBNOVINY: *Husní Mubarak odstúpil. Ľudia zvrhli prezidenta*. In: *Webnoviny*. [online]. 11.02.2011 [cit. 2012-02-27]. Dostupné na internete: <<http://www.webnoviny.sk/svet/husni-mubarak-odstupil-ludia-zvrhli-/300951-clanok.html>>
158. WEBNOVINY: *Chronológia: Egyptská búrka neville zmietla Mubarakovu moc*. In: *Webnoviny*. [online]. 11.02.2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné na internete: <<http://www.webnoviny.sk/svet/chronologia-egyptska-burka-nevole-z/295093-clanok.html>>
159. WELT ONLINE: *Merkel hält schnelle Wahlen in Ägypten für falsch*. In: *Welt Online Politik*. [online]. 05.02.2011 [cit. 2012-03-17]. Dostupné na internete: <<http://www.welt.de/politik/deutschland/article12454814/Merkel-haelt-schnelle-Wahlen-in-Aegypten-fuer-falsch.html>>
160. WERR, Patrick: *Egypt banks allow transfers, limit cash withdrawals*. In: *Reuters*. [online]. 03.02.2011 [cit. 2012-03-15]. Dostupné na internete: <<http://www.reuters.com/article/2011/02/04/idINIndia-54647620110204>>
161. WILLIAMS, Alison: *Egypt opposition says talks to end crisis not enough*. In: *Reuters*. [online]. 06.02.2011 [cit. 2012-03-18]. Dostupné na internete: <<http://www.reuters.com/article/2011/02/06/us-egypt-idUSTRE7003UW20110206>>

162. YORK, Jillian C.: *Egypt: On Twitter, the Search for Wael Ghonim*. In: *Global Voices*. [online]. 31.01.2011 [cit. 2012-03-10]. Dostupné na internete: <<http://globalvoicesonline.org/2011/01/31/egypt-on-twitter-the-search-for-wael-ghonim/>>
163. YOUSSEF, Abdel Rahman a kol.: *Egyptian court jails two police over activist's death*. In: *Reuters*. [online]. 26.10.2011 [cit. 2012-03-20]. Dostupné na internete: <<http://in.reuters.com/article/2011/10/26/idINIndia-60139120111026>>
164. ZAUJÍMAVOSTI: *Nepokoje a revolúcia v Egypte odštartovali 25. januára*. In: *Zaujímavosti*. [online]. 26.01.2011 [cit. 2012-02-27]. Dostupné na internete: <<http://zaujimavosti.net/zo-sveta/nepokoje-a-revolucia-v-egypte-odstartovali-25-januara/>>

Prílohy

Príloha 1: Ekonomický rast do 2008 (HDP na obyvateľa).....	I
Príloha 2: Ekonomický rast do 2008 (makroekonomické ukazovatele).....	I
Príloha 3: Internetový prenos do a z Egypta 27. januára 2011.....	II
Príloha 4: Internetový prenos do a z Egypta 2. februára 2011.....	II
Príloha 5: Výpadok internetu od 25. januára do 2. februára 2011.....	III

Príloha č. 1: Ekonomický rast do 2008 (HDP na obyvateľa)

Prameň: Enders. K.: *IMF Survey: Egypt: Reforms Trigger Economic Growth*. [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete: <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2008/car021308a.htm>>

Príloha č. 2: Ekonomický rast do 2008 (makroekonomické ukazovatele)

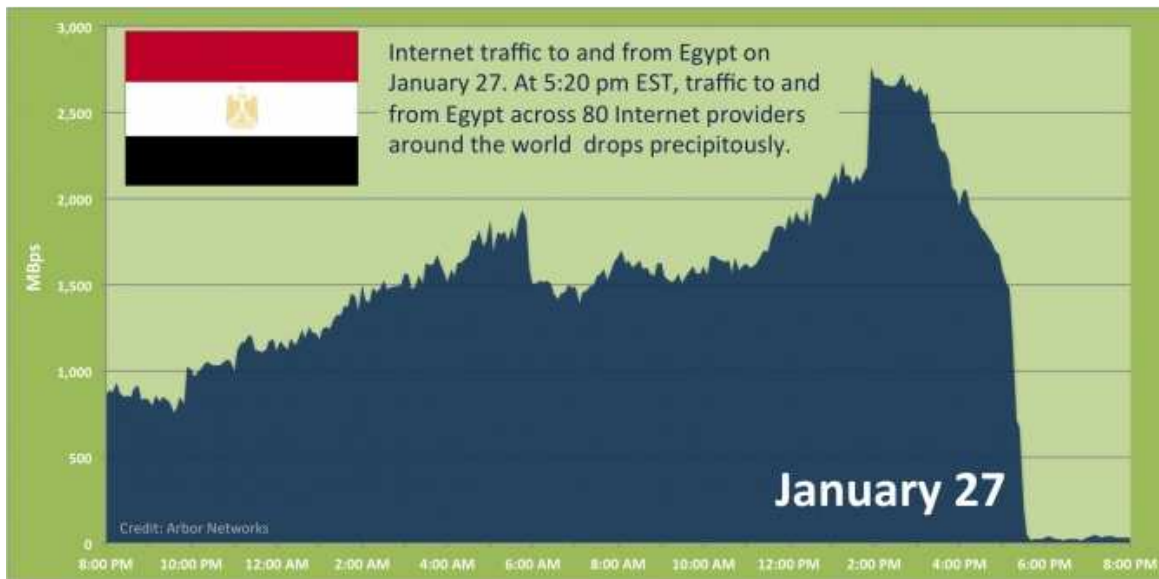
Better results
Reforms enhanced growth performance while strengthening macroeconomic stability.

	2002/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08
Real GDP growth at market prices	3.2	4.1	4.5	6.8	7.1	7.3
	(percent)					
CPI¹ inflation (end of period)	4.0	11.7	4.7	7.2	8.5	7.9
	(percent change)					
General government budget balance	-9.0	-8.3	-8.4	-9.2	-7.7	-6.9
	(percent of GDP)					
Total public debt (net)²	85.9	82.4	80.5	79.8	72.6	69.4
Current account balance including official transfers	2.4	4.3	3.2	0.8	1.4	0.8
	(billion dollars)					
Gross official reserves	14.8	14.8	19.3	22.9	28.3	34.2

Sources: Egyptian authorities; IMF staff estimates and projections.
Note: Fiscal year ends June 30.
¹Consumer price index.
²Total public debt includes general government domestic debt net of bank deposits, plus public and publicly guaranteed external debt.

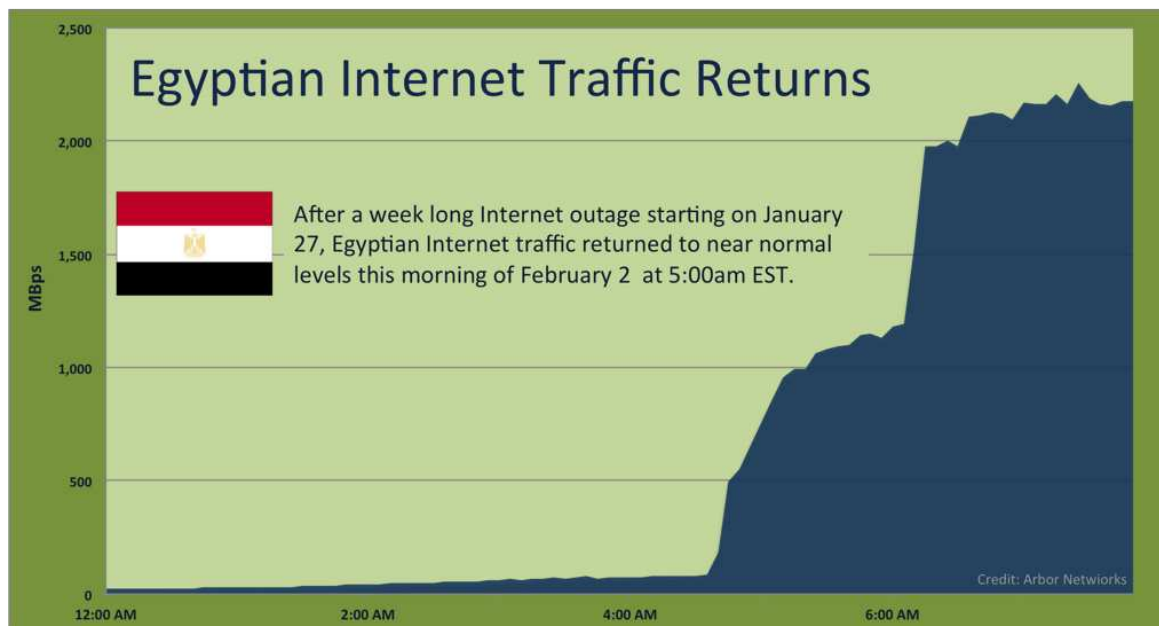
Prameň: Enders. K.: *IMF Survey: Egypt: Reforms Trigger Economic Growth*. [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete: <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2008/car021308a.htm>>

Príloha č. 3: Internetový prenos do a z Egypta 27. januára 2011

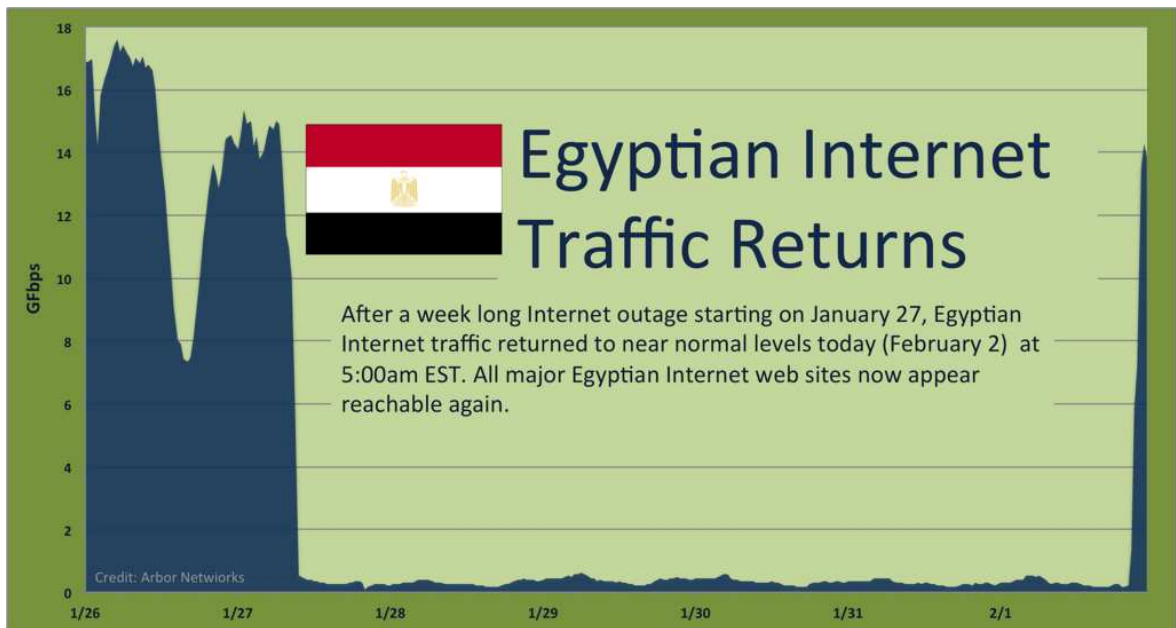
Prameň: Smith, C.: *Graph Visualizes Egypt's Internet Blackout (PICTURE)*. [cit. 2012-03-27]. Dostupné na internete: <http://www.huffingtonpost.com/2011/01/28/this-is-what-egypts-cutoff-from-the-net-looks-like_n_815335.html>

Príloha č. 4: Internetový prenos do a z Egypta 2. februára 2011

Prameň: BBC News: *Egypt internet comes back online*. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/technology-12346929>>

Príloha č. 5: Výpadok internetu od 25. januára do 2. februára 2011

Prameň: O'Brien, D.: *Egypt rejoins the Net*. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <http://cpj.org/internet/2011/02/internet-connectivity-has-been-restored.php>

Príloha č. 1: Ekonomický rast do 2008 (HDP na obyvateľa)

Prameň: Enders. K.: IMF Survey: Egypt: Reforms Trigger Economic Growth. [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete: <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2008/car021308a.htm>>

Príloha č. 2: Ekonomický rast do 2008 (makroekonomické ukazovatele)

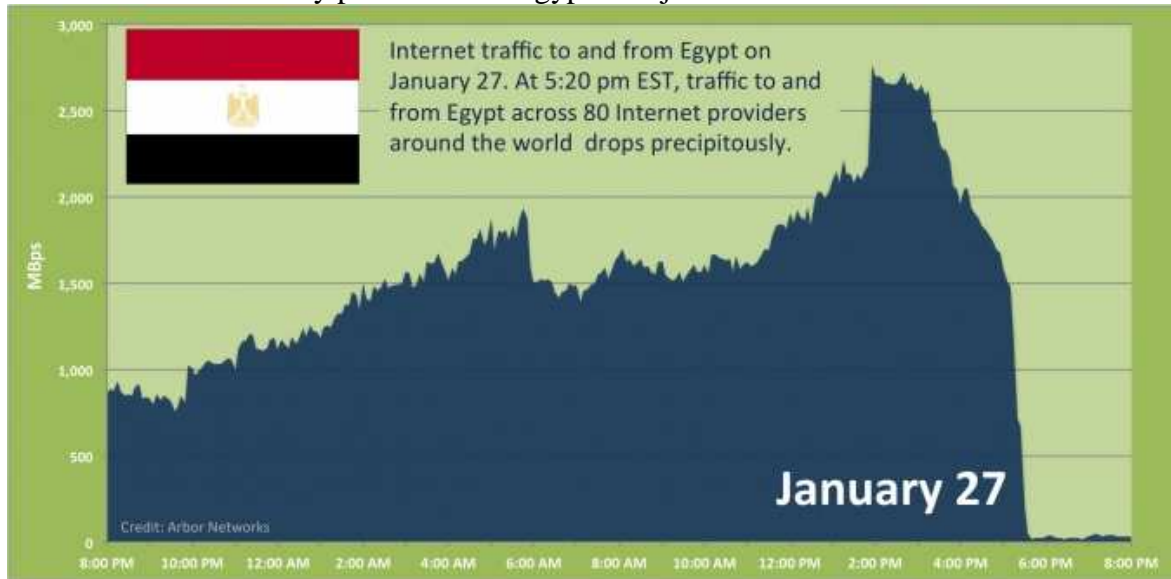
Better results
Reforms enhanced growth performance while strengthening macroeconomic stability.

	2002/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08
Real GDP growth at market prices	3.2	4.1	4.5	6.8	7.1	7.3
	(percent)					
CPI¹ inflation (end of period)	4.0	11.7	4.7	7.2	8.5	7.9
	(percent change)					
General government budget balance	-9.0	-8.3	-8.4	-9.2	-7.7	-6.9
	(percent of GDP)					
Total public debt (net)²	85.9	82.4	80.5	79.8	72.6	69.4
Current account balance including official transfers	2.4	4.3	3.2	0.8	1.4	0.8
	(billion dollars)					
Gross official reserves	14.8	14.8	19.3	22.9	28.3	34.2

Sources: Egyptian authorities; IMF staff estimates and projections.
Note: Fiscal year ends June 30.
¹Consumer price index.
²Total public debt includes general government domestic debt net of bank deposits, plus public and publicly guaranteed external debt.

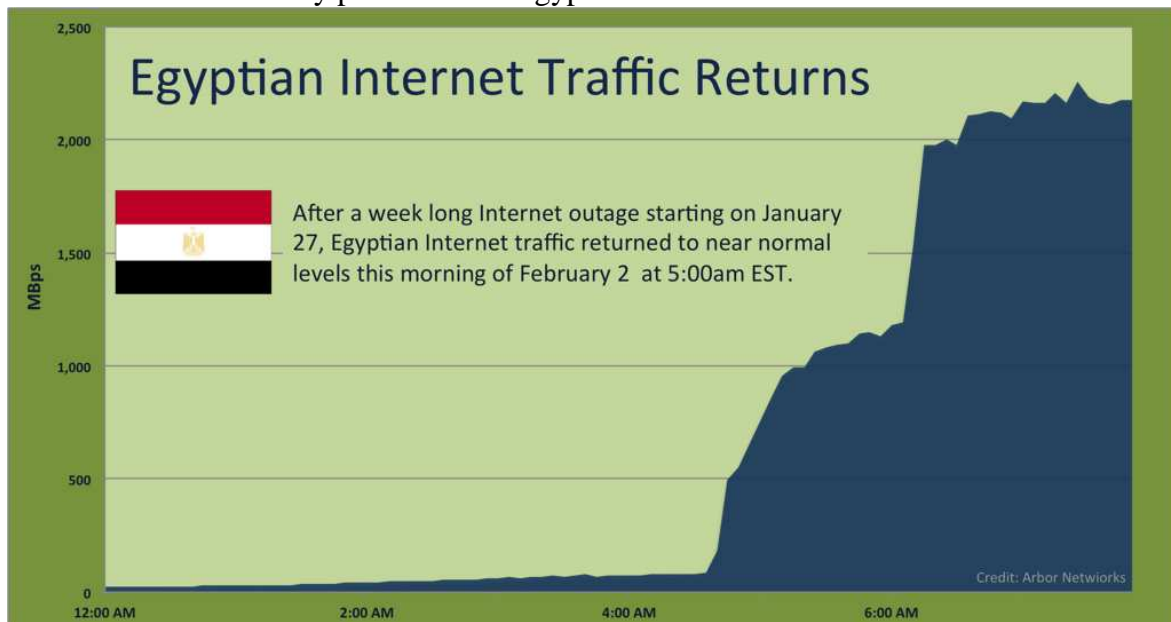
Prameň: Enders. K.: IMF Survey: Egypt: Reforms Trigger Economic Growth. [cit. 2012-02-26]. Dostupné na internete: <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2008/car021308a.htm>>

Príloha č. 3: Internetový prenos do a z Egypta 27. januára 2011

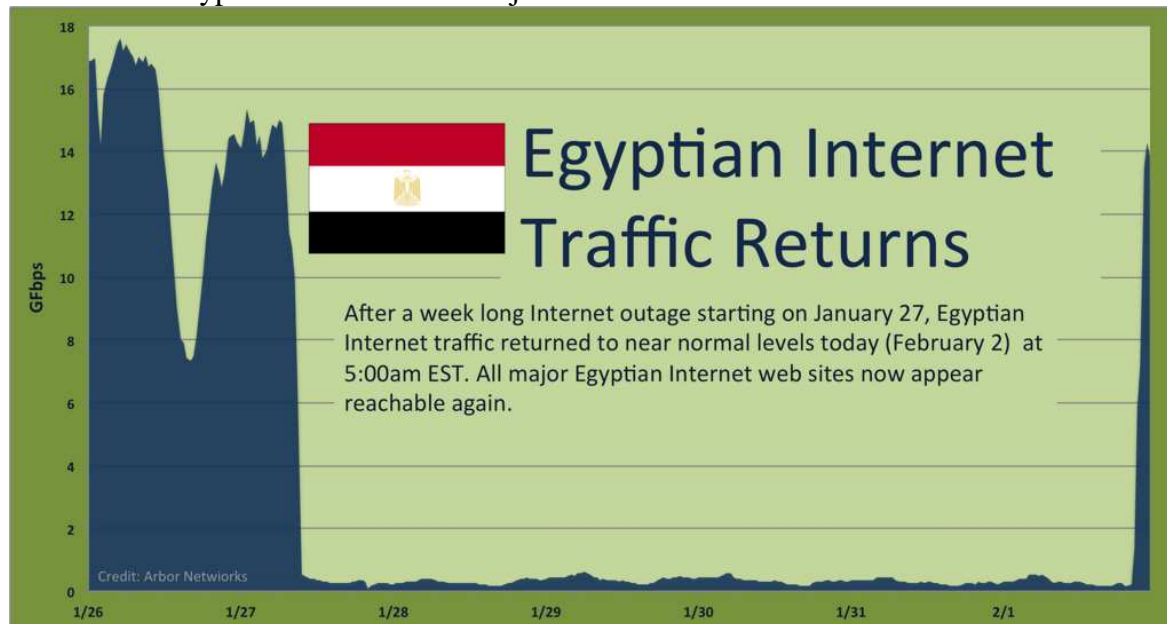
Prameň: Smith, C.: Graph Visualizes Egypt's Internet Blackout (PICTURE). [cit. 2012-03-27]. Dostupné na internete: <http://www.huffingtonpost.com/2011/01/28/this-is-what-egypts-cutoff-from-the-net-looks-like_n_815335.html>

Príloha č. 4: Internetový prenos do a z Egypta 2. februára 2011

Prameň: BBC News: Egypt internet comes back online. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.co.uk/news/technology-12346929>>

Príloha č. 5: Výpadok internetu od 25. januára do 2. februára 2011

Prameň: O'Brien, D.: Egypt rejoins the Net. [cit. 2012-03-14]. Dostupné na internete: <http://cpj.org/internet/2011/02/internet-connectivity->